

IAM PRIROČNIK

Boj proti prirejanju izidov tekem, preko
izobraževanja mladih športnikov

Marec 2021

Kratika imena projekta:	IAM
Polno ime projekta:	Spodbujanje integritete proti prirejanju rezultatov tekem z izobraževanjem mladih športnikov
Intelektualni rezultat Št & Naslov	IO3 IAM učno gradivo: zbornik o boju proti prirejanju rezultatov tekem z izobraževanjem mladih športnikov
Referenčna št.	613162-EPP-1-2019-1-IT-SPO-SCP
Skupno število strani:	48

Disclaimer

Projekt je sofinanciran s strani programa Evropske unije - Erasmus+.

PODPORA EVROPSKE KOMISIJE ZA PRIPRAVO TEGA DOKUMENTA NE PREDSTAVLJA POTRDITVE VSEBINE, KI ODRAŽA LE STALIŠČA AVTORJEV IN KOMISIJA NE MORE BITI ODGOVORNA ZA KAKRŠNO KOLI UPORABO, KI IZHAJA IZ INFORMACIJ, KI JIH VSEBUJE.

Gradivo lahko delite, kopirate in distribuirate v katerem koli mediju ali obliki ter ga prilagodite, predelate, preoblikujete in nadgradite za kakršen koli namen, tudi komercialen, pod pogojem, da ustrezno navedete vir, povezavo do originala in morebitne spremembe. To lahko storite na kakršen koli razumen način, vendar z jasno navedbo, da uporaba materiala ne predstavlja avtorjeve podpore vas ali vaše uporabe. Ne smete uporabljati pravnih pogojev ali tehničnih ukrepov, ki pravno omejujejo druge, da počnejo kar koli, kar avtor dovoljuje.

Avtorske pravice © IAM Consortium, 2020-2021

Vsebina

Uvod	4
POGLAVJE 1. Šport kot šola za življenje	5
1. Uvod	5
2. Osnovne olimpijske vrednote	7
3. Socialne koristi športa	8
POGLAVJE 2: Definicija prirejanja izidov tekem	9
1. Uvod	9
2. Kdo je lahko vključen v prirejanje izidov tekem?	10
3. Oblike prirejanja izidov tekem	11
4. Zakaj je šport soočen s tem izzivom?	12
5. Kdo zagotavlja pravičnost in zakonitost v športu?	13
6. So nekateri športi bolj dovzetni kot drugi?	14
7. Kaj lahko storimo, da se izognemo manipulaciji s športnimi rezultati?	15
POGLAVJE 3: Etični problem prirejanja izidov tekem	16
1. Uvod	16
2. Etično odločanje	17
3. Etična vprašanja v športu	18
4. Krepitev etičnih veščin odločanja mladih športnikov	19
POGLAVJE 4: Pomen integritete v športu	20
1. Uvod	20
2. Kako lahko vzdržujemo integriteto v športu?	21
3. EU in nacionalna zakonodaja in politike	22
4. Evropske in mednarodne agencije za športno integriteto	23
POGLAVJE 5: Različni pogledi na vprašanje preglednosti in posledic prirejanja izidov tekem.	24
2. Vrste navijačev / podpornikov in vprašanja integritete	25
3. Pomen preglednosti v športu	26
POGLAVJE 6. Analiza primerov prirejanja izidov tekem	27
1. Uvod	27
2.... V Bolgariji	28
3...v Grčiji	29
4...v Italiji	30
5...v Turčiji	31

6...v Sloveniji	32
POGLAVJE 7. Vloga športnih trenerjev in staršev	33
1. Uvod	33
2. Vloga trenerjev pri učenju moralnih vrednot v športu	35
3. Vloga staršev pri spodbujanju moralnih vrednot v športu	36
4. Strategije za vključevanje in sodelovanje staršev v športu mladega športnika	37
5. Kaj želijo mladi od staršev v športu	38
POGLAVJE 8. Predstavitev pričevanja športnikov	39
1. Uvod	39
2. Kampanje proti prirejanju izidov tekem	40
3. Razmišljanja o prirejanju tekem in integriteti v športu	41
POGLAVJE 9. Čas za razpravo	44
1. Uvod	44
2. Osebna vprašanja	44
3. Sprejetje socialnih in športnih pravil	45
4. Integriteta v športu	45
5. Prirejanje izidov tekem	46
6. Etika v športu	47
7. Moč sprejemanja odločitev	48
8. Splošna vprašanja	48

Uvod

Spodbujanje integritete proti prirejanju izidov tekem je glavni cilj projekta IAM "Spodbujanje integritete proti prirejanju izidov tekem z izobraževanjem mladih športnikov" in posebna prednostna naloga programa Erasmus + Sport (za več informacij o projektu IAM obiščite <https://codacons.it/progetto-iam/>).

Osrednja ideja našega projekta je boj proti tej mednarodni sodobni grožnji, s katero se sooča šport, z izobraževanjem mladih športnikov (starih od 14 do 16 let), da bi ohranili transparentnost, poštenost in spoštovanje drugih že v zgodnji fazi športnih dejavnosti. Čeprav se zdi, da je v Evropi raven ozaveščenosti o prirejanju izidov tekem na dokaj visokem nivoju, so predstavniki športnega gibanja in organizacije Transparency International poudarili, da še vedno obstaja velika potreba po dodatnih izobraževalnih akcijah.

Ta priročnik ponuja osnovne informacije, vire in ideje za pomoč športnim trenerjem pri oblikovanju predavanja (ali serije predavanj) za mlade športnike o spopadanju s pojavom prirejanja izidov tekem, kot je opisano v projektu IAM.

Športni trenerji so vabljeni, da predstavijo devet glavnih tematskih enot tega priročnika, z uporabo pregleda celotne teme in vsebine pod-enot, ki so vključene. Športni trenerji bi lahko mlade športnike seznanili z nekaterimi ključnimi vprašanji in izbrali nekaj navedenih virov, da bi tematiko skupaj preučili in raziskali. Čas, potreben za obdelavo posamezne enote, je odvisen od tega, koliko dejavnosti bi športni trenerji želeli analizirati in o njih razpravljati.

POGLAVJE 1. Šport kot šola za življenje

1. Uvod

Šport v uravnoteženi celoti združuje kakovosti telesa, volje in duha. Športna vzgoja lahko mladim privzgoji moralne vrednote in jim pomaga razviti etos, miselnost, ki temelji na vrednotah in bo ostala del njih vse življenje ter jih opolnomočila v boju proti nasilju, zasvojenosti in kriminalu.

Učni cilji:

- Predstaviti načine, kako šport pomaga pri prenašanju vrednot
- Ozaveščati o temeljnih načelih olimpizma
- Razviti boljše razumevanje socialnih koristi ukvarjanja s športom

DEJSTVA IN PODATKI

Kakovostno izobraževanje je namenjeno učenju kognitivnih veščin in gradnji vrednot na ustvarjalen način. Šport ponuja takšno možnost in mladi lahko preko svojih športnih izkušenj razvijejo miselnost, ki temelji na vrednotah in se tako pripravijo na življenje. Kot je dejal Ban Ki-moon: "Šport je poceni orodje z velikim učinkom".

Primeri (The Power of Sport Values, UNESCO).

1. Razvijanje veščin preko izobraževanja o športnih vrednotah

Izobraževanje o športnih vrednotah je osrednjega pomena za razvijanje veščin, celosten razvoj in občutek pripadnosti. Občutek, zajet s sloganom "to ni ekipa, to je družina". Za marginalizirane skupine, kot so NEET (Not in Education, Employment, or Training) ali migranti, lahko skupinski športi zagotavljajo varen prostor za stabilnost, sprejemanje in strukturirano izobraževanje, tako na športnih igriščih kot tudi zunaj njih, s čimer dvigujejo svojo samopodobo in uresničujejo svoj potencial. Poleg tega lahko štipendiranje, ki mladim pomaga do uspeha v šoli in na univerzi, resnično spremeni življenje. Po besedah enega od športnikov, "košarka je spremenila moje življenje",

(https://www.eusa.eu/documents/eusa/media_library/Skills-for-You-th-through-Sport-Handbook.pdf).

NAJ BO OSEBNO!

Poglejte si posnetek:

<https://www.youtube.com/watch?v=K4mhtXPVAI0&t=90s>

- Da bi šport ostal pravičen, morajo športniki upoštevati napisana in nenapisana pravila. Ljudje se morajo obnašati odgovorno, da bi zagotovili spoštovanje, pravičnost in varnost v športu. Na ta način šport spodbuja družbene vrednote.
- Ali lahko najdete primer, ki odraža, kako šport pomaga pri prenosu določene vrednosti?

Za več idej o tem, kako pristopiti k razvijanju vrednot, lahko uporabite nekatere delovne liste, ki jih pripravi Mednarodni olimpijski komite: <https://library.olympic.org/Default/doc/SYRACUSE/206964>

2. Šport in opolnomočenje: preoblikovanje stereotipov

Šport je lahko pot do vključevanja in državlanskega udejstvovanja. Udeležba žensk v ljubiteljskem boksu gradi značaj in samozavest. Strukturirani množični program športa za vse so lahko tudi vstopna točka za izobraževanje in ozaveščanje o vprašanjih, kot je rak dojke. Mlade deklice se naučijo discipline in moči za doseg svojih ciljev, zato so sposobne izzivati družbene norme, premagovati neuspehe in ubirati svojo pot - v boju proti seksizmu v ringu in izven njega.

2. Osnovne olimpijske vrednote

DEJSTVA IN PODATKI

Temeljna načela olimpizma so kot "življenjska filozofija" v sedanji geopolitični, družbeno-kulturni in ekonomski situaciji pomembnejša kot kdaj koli prej.

»Pomembno pri olimpijskih igrah ni zmaga, ampak sodelovanje.

V življenju ni pomembna zmaga, temveč boj.

Bistveno ni, da si zmagal, ampak da si se dobro boril», (Pierre de Coubertin).

Tri temeljne olimpijske vrednote:

Odličnost pomeni, da naredimo najboljše, kar lahko, na terenu ali v svojem poklicnem življenju. Pomembno ni zmagati, ampak sodelovati, napredovati in uživati v zdravi kombinaciji telesa, volje in duha.

Spoštovanje vključuje spoštovanje sebe in svojega telesa, drugih ljudi, pravil in predpisov, športa in okolja.

Prijateljstvo nas spodbuja, da na šport gledamo kot na instrument medsebojnega razumevanja med posamezniki in med ljudmi po vsem svetu.

NAJ BO OSEBNO!

Kaj je bistvo olimpijskih iger? Tekmovanje ali praznovanje človeških vrednot?

Pogovorite se z ekipo in si oglejte videoposnetke:

Izobraževalni program olimpijskih vrednot:

<https://www.youtube.com/watch?v=xBVg6l5jcCA>

in

Živeti olimpijske vrednote:

<https://www.youtube.com/watch?v=Vy9a-z946Rg>

Kako lahko športniki izkazujejo spoštovanje do drugih in do sebe?

Ali gre vedno za zmago ali za to, da ne odnehamo?

Ali je trud sam po sebi nagrada?

Najlepši trenutek Ria 2016 | Poštena igra:

<https://www.youtube.com/watch?v=dCVIRFWOjgE>

3. Socialne koristi športa

DEJSTVA IN PODATKI

- Discipliniran način športnikovega življenja ga oboroži s potrpljenjem, vztrajnostjo, odgovornostjo. Športnik si nenehno postavlja cilje, katerih doseganje postane sprožilec za postavljanje ciljev še višje in tako razkrije neizčrpno moč človeka.
- S športom se človek socializira, saj vključuje rivalstvo, druženje s športniki in medsebojne stike, ki presegajo običajna družbena merila nacionalnega izvora, vere ali političnih prepričanj. Športniki se združijo s skupnimi cilji in njihova pot poudarja vrednost človeškega truda. Pri ekipnih športih je izpostavljena moč ekipe in vloga timskega dela, sodelovanja in solidarnosti.
- Šport v posamezniku prepreči razvoj vseh oblik predsodkov, fanatizma in dogmatizma, empatije in oportunizma. Športnik spoštuje raznolikost, prepoznava superiornost svojega nasprotnika, ima standarde in nenehno stremi k temu, da postaja boljši.
- Športni program nalaga strukturiran življenjski slog, kar pomeni vzdržnost od kakršne koli zasvojenosti, na primer alkohola ali kajenja, medtem ko lahko za mlade postane sredstvo kreativnega preživljanja prostega časa in način zabave.
- Številne oblike športa zahtevajo posebno znanje in tehnike, zato, kadar sta človeški um in duša močni, tudi če obstajajo telesne slabosti, ukvarjanje s športom ni prepovedano. Ta vidik športa razkrivajo in nagradjujejo športniki paraolimpijskih iger.

NAJ BO OSEBNO!

Oglejte si video "07 prednosti skupinskega športa ":
<https://www.youtube.com/watch?v=58n9BJRcqEc>

Kaj je za vas najpomembnejše?

Si lahko omislite še en primer?

Kaj pa "Prijatelji za celo življenje"?

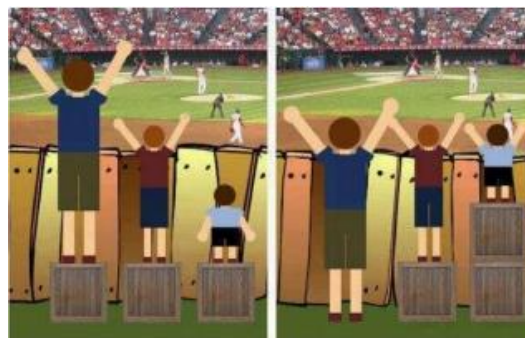
Velika prednost ukvarjanja s športom so vsa nova prijateljstva, ki jih boste sklenili. Nekatera bi lahko trajala celo za vedno.

Zelo verjetno je, da si boste ustvarili veliko prijateljev iz enega glavnih razlogov: delite isto strast do istega športa. V garderobi ali na igrišču se boste vedno imeli o čem pogovarjati in se spominjati dobrih starih časov.

"Najboljša prijateljstva v nogometu"

<https://www.youtube.com/watch?v=cRoz8eSgc1g>,

V študiji London School of Economics, objavljeni leta 2017, je bilo anketiranih 459 športnikov, starih od 12 do 20 let. Ugotovili so, da tisti, ki se ukvarjajo s skupinskimi športi, poročajo o večjem "zadovoljstvu z življenjem". Niso imeli le pozitivnih občutkov do članov svoje ekipe, temveč so imeli tudi bolj pozitiven pogled na življenja.

POGLAVJE 2: Definicija prirejanja izidov tekem

1. Uvod

ZAKAJ IMAMO RADI ŠPORT?

KER JE ŠPORT LEP! Iz večih razlogov! Za nekatere je njegova lepota v prizadevanjih in spretnostih, ki jih izkazujejo športniki, ki si želijo biti najboljši, v vzdržljivosti in mentalni trdnosti, da ostanejo zbrani tudi, kadar se zdi, da je uspeh nedosegljiv, v razumevanju in občudovanju neverjetnih iger in strategij, ki se odvijajo med tekmo, v spoznavanju športnikov in v tem, da se lahko poistovetijo s tem, kaj razmišljajo in govorijo na igrišču in zunaj njega, v navdihu, ki ga ponujajo, da se nikoli ne smemo predati, in strasti, ki se kaže v vztrajnosti in boju do zadnjega. A predvsem zato, ker ne moremo biti popolnoma prepričani v rezultat. Tudi če iste ekipe postavite na igrišče v dveh različnih trenutkih, se lahko igra odvija drastično drugače. In to vodi do tega, da v kratkem času tekme doživljate čustva, katerih intenzivnost in variacije je težko doživeti v vsakdanjih življenjskih situacijah. PRIREJANJE IZIDOV TEKEM LAHKO IZNIČI LEPOTO ŠPORTA.

Učni cilji:

- zagotoviti celovito opredelitev prirejanja izidov tekem;
- povečati možnost prepoznavanja, prijave in spopadanja s prirejanjem izidov tekem;
- Ozaveščati o posledicah prirejanja izidov tekem, ki uničuje lepoto športa;
- Ugotoviti glavne vzroke, povezane s prirejanjem izidov tekem v športu.

DEJSTVA IN PODATKI

Po podatkih Mednarodne organizacije za stavno integriteto je bilo samo leta 2020 prijavljenih 270 sumljivih opozoril glede prirejanja izidov tekem, od tega 141 v Evropi.

Kaj je prirejanje izidov tekem? Namerna manipulacija z deležniki v igri, ki vpliva na končni izid zaradi finančne koristi ali pridobivanja prednosti na turnirju ali tekmovanju.

Nekaj primerov:

- V letih 2016–2018 naj bi bilo prirejenih več kot 30 prijateljskih nogometnih tekem, ki naj bi jih izpeljal investitor in agent FIFA Eric Mao. Medijska mreža EIC (European Investigative Collaborations) poroča, da je škandal vključeval uporabo lažnih sodnikov in ekipe iz Rusije, Srbije, Češke, Slovaške, Madžarske, Moldavije, Belorusije, Švice, Latvije, Romunije in Ukrajine.
- FC Juventus je bil odzvet naslovov prvakov v letih 2004-2005 in 2005-2006 in je izpadel v Serie B. To se je zgodilo potem, ko je italijanska policija prestregla telefonske klice med klubskimi menedžerji in sodniki Serie A, v katerih so se dogovarjali, kateri (njim ugodni) uradniki bodo odgovorni za določene tekme.

NAJ BO OSEBNO!

Zakaj imaš rad šport?

Če želite videti, kaj so odgovorili drugi, lahko obiščete:

<https://www.quora.com/Why-do-people-like-sports>

Če želite izvedeti, kaj se dogaja v vašem telesu, ko pričakujete veliko zmago, lahko obiščete:

<https://www.youtube.com/watch?v=ImW73w64MIM>

2. Kdo je lahko vključen v prirejanje izidov tekem?

DEJSTVA IN PODATKI

Pri prirejanju izidov tekem lahko sodelujejo športniki, ekipe, agenti, pomožno osebje, sodniki, uradniki in osebje prizorišča.

Nekaj primerov:

- **ŠPORTNIKI.** Leta 2016 sta BuzzFeed in BBC preučila več deset tisoč teniških tekem zaradi na videz sumljivih stav.

Oglejte si:

https://www.youtube.com/watch?v=M_l_i7ppa9I

Posledično so bili italijanski, ruski in sicilijanski stavni sindikati obtoženi, da so na velikih turnirjih priredili ogromno število teniških tekem, številni športniki pa so bili spoznani za krive in nato izključeni zaradi prirejanja tekem.

Oglejte si:

<https://www.youtube.com/watch?v=cc2Fo3ggSe4>

- **SODNIKI.** Leta 2011 je bil Robert Hoyzer, sodnik Bundeslige, na sojenju v Bochum-u obsojen zaradi prirejanja 23 tekem v Bundesligi in obsojen zaradi prevare. Sodniki so lahko podvrženi korupciji, saj imajo lahko večji vpliv na rezultate tekem kot večina igralcev in tudi zaradi razmeroma nizkega prihodka, zlasti v primerjavi s trenerji in igralci. Študije kažejo, da sodniki Premier lige v Angliji, ki s kratkoročnih pogodb prehajajo na zaposlitvene pogodbe, kažejo boljše rezultate v primerjavi s tistimi, ki tega ne storijo.

NAJ BO OSEBNO!

KAJ ČE VAM PREDLAGAJO PRIREJANJE IZIDOV TEKEM?

Ker je vsak igralec lahko tarča, ste lahko tudi vi!

Običajno tisti, ki želijo prirediti izid tekme, pristopijo k najbolj 'ranljivim' igralcem. To so:

- igralci, ki dlje časa niso plačani in / ali se znajdejo v finančnih težavah;
- igralci, ki so bolj dovzetni za podkupovanje zaradi zasvojenosti z igrami, stavami ali mamili;
- Igralci s posebno vlogo v moštvu, kot so vratarji ali branilci, saj je lažje prejeti gol, ne da bi vzbujali sum.

KAJ LAHKO STORITE, ČE VAM PREDLAGAJO PRIREJANJE IZIDA TEKME?

(R-R-R = Recognize – Resist - Report) Prepoznavaj - upri se- poročaj

Prepoznajte: Pazite se tistih, ki nosijo darila! Ni nujno, da gre za denar; lahko vam ponudijo večerjo ali potovanje.

Uprite se: Zaščitite igro in svoj šport

Prijavite: Prijavite to svojemu športnemu združenju, obvestite policijske organe

RECITE NE PRIREJANJU TEKEM!

<https://www.fifpro.org/en/rights/match-fixing/match-fixing-recognise-resist-report>

3. Oblike prirejanja izidov tekem

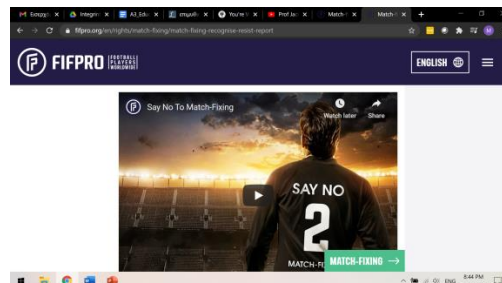
DEJSTVA IN PODATKI

Obstajajo različne oblike prirejanja izidov tekem.

Pri športnih prireditvah s finančnimi nagradami za zmagovalce bi lahko prirejanje tekem vključevalo izplačila udeležencem, da bi zagotovili posebne rezultate:

- Na tekaški tekmi, s finančno nagrado za prvo in drugo mesto, bi se najhitrejša tekača lahko pred tekmo dogovorila, da si vsoto na koncu enakovredno razdelita;
- Pri skupinskem športu lahko športnik pristane, da namerno igra slabše;
- Staviti na rezultat tekme, ki je bil v naprej dogovorjen, ali da je udeleženec v tekmi plačan ali prisiljen, da vpliva na rezultat na določen način

NAJ BO OSEBNO!

Ali ste vedeli, da sta FIFPRO in FIFA podpisali sporazum o sodelovanju, ki podpira aplikacijo za pametni telefon, znano kot Rdeči gumb (Red button), ki profesionalnim nogometašem omogoča anonimno prijavo suma prirejanja tekem?

4. Zakaj je šport soočen s tem izzivom?

DEJSTVA IN PODATKI

Kontekst:

1. V Športu je manj preglednosti in nadzora.
2. Organizirani kriminalci, ki sodelujejo pri športnih stavah, ciljajo na „insajderje“ (igralce, uradnike, klube) zaradi finančne koristi.

Oseba:

- a) Športniki z ambicijami, ki so večje kot njihov talent.
- b) Športniki, ki podležejo socialnim in psihološkim pritiskom.
- c) Etične odločitve zahtevajo jasno postavljene vrednote, pogosto vodijo v dileme in jih ni mogoče enostavno razdelati.

Priložnost:

Digitalni, športni in igralniški sektor so se oblikovali okoli stavniške dejavnosti.

NAJ BO OSEBNO!

Oglejte si tukaj!

- Prirejanje izidov tekem: kako igre na srečo uničujejo šport

<https://www.bbc.com/sport/football/21333930>

- Zakaj športniki podležejo neetičnim odločitvam:

<https://www.tennis365.com/tennis-features/johnny-nic-on-match-fixing-tennis-needs-to-be-as-corrupt-as-the-corrupters/>

5. Kdo zagotavlja pravičnost in zakonitost v športu?

DEJSTVA IN PODATKI

Mednarodni ukrepi in akterji:

- Konvencija Združenih narodov (ZN) proti korupciji ('Merida Convention') se spopada s korupcijo.
- Mednarodni olimpijski komite se zaradi svoje politične, družbene in športne avtoritete kaže kot ključni dejavnik v nenehnem boju proti manipulaciji v športu.
- Svet Evrope je razvil protikorupcijske pravne instrumente, kot je Skupina držav proti korupciji – (GRECO- Group of States against Corruption).

Agencije EU, pristojne za čezmejno sodstvo, in dejavne v boju proti prirejanju izidov tekem:

- Europol
- Eurojust

UEFA je prav tako sprejela številne ukrepe, vključno s sistemom za zaznavanje goljufij pri stavah in izobraževalnim programom za boj proti prirejanju izidov tekem,

<https://www.uefa.com/insideuefa/protecting-the-game/integrity/>.

Za več podrobnosti o ukrepih v posamezni državi glejte tudi poglavje 3.

NAJ BO OSEBNO!

Si predstavljate, da bi vložili nešteto ur dela, potrebnega za dosego najvišje ravni športa, in potem bi vam vse skupaj odvzeli zaradi nekaj slabih odločitev?

KAKŠNE LAHKO SO POSLEDICE PRIREJANJA IZIDOV TEKEM?

Športne sankcije

Ekipe ali igralci, ki so obsojeni zaradi prirejanja izidov tekem, so podvrženi športnim posledicam z dolgotrajnimi učinki na organizacijo in igralčevo kariero (glejte tudi poglavje 5 za predstavitev nekaterih primerov). Juventus je bil na primer odvzet naslov prvaka 2004–05, v prvenstvu 2005–06 je bil postavljen na zadnje mesto in uvrščen v Serie B zaradi škandala z nogometnimi tekmami (Calciopoli).

Kazenske obtožbe

Prirejanje izidov tekem prinaša kazenske ovadbe za igralce in tiste, ki stavijo. Kazni se razlikujejo, odvisno od nacionalne zakonodaje - od visokih glob do zapora. Zaradi škandala s prirejanjem tekem v Grčiji je bilo več kot šestdeset igralcev, trenerjev, športnih uradnikov in lastnikov ekip aretiranih in obsojenih na zaporne kazni.

Izgube gledalcev

Prirejanje izidov tekem prizadane tudi ljubitelje športa. Ko navijači vidijo, da njihove ekipe igrajo slabše, kot bi morale, so razočarani in prizadeti, če moštvo pozneje doletijo sankcije. Gledalci pa so lahko tudi žrtve prevare, če izgubijo denar, ko stavijo na tisto, za kar so mislili, da je poštena stava.

Torej: NE PRIREJAJTE! BORITE SE, DA IGRA OSTANE LEPA!

Vprašalnik in poročilo si lahko ogledate tukaj: <https://www.fifpro.org/en/rights/match-fixing/match-fixing-don-t-fix-it>

PAMETNA ODLOČITEV: Nikoli ne izgubite samospoštovanja!

https://www.youtube.com/watch?v=XOefJFb0_T8

6. So nekateri športi bolj dovzetni kot drugi?

DEJSTVA IN PODATKI

Vsi športi so dovzetni za prirejanje izidov tekem. V domnevne incidente so bili vpleteni že športi od kriketa do konjskih dirk, zato ni direktne povezave le z določenim športom.

Vendar preiskave (BBC in BuzzFeedNews) kažejo na večji problem korupcije na nižji in srednji ravni športa, ki je v primeru tenisa opisan kot "plodno gojišče za kršitve integritete".

NAJ BO OSEBNO!

Kolikšen je predvideni odstotek prirejanja izidov tekem v športu? Ugani in nato glej:

Ali je največja nevarnost športu prirejanje izidov tekem? | Ekonomist

https://www.youtube.com/watch?v=uRa9_0LkyiU

Prirejanje izidov tekem: Profesionalni teniški škandal, ki bi lahko vpletel nekatere največje svetovne teniške igralce in ima potencial, da povzroči polemike in v skrajni točki propad. Na koncu videoposnetka je predlaganih nekaj načinov, kako to spremeniti. Kaj bi predlagali vi?

<https://www.youtube.com/watch?v=pWtC3l4MCiU>

7. Kaj lahko storimo, da se izognemo manipulaciji s športnimi rezultati?

Načini, kako se temu izogniti, vključujejo:

- Ozaveščanje igralcev in zainteresiranih deležnikov o tveganjih;
- Razvijanje izobraževalnih programov;
- Poenostavljanje poročanja kršitev;
- Varnostni urepi.

Na ravni športnih zvez:

FIFA je združila moči z Urdom Združenih narodov za droge in kriminal (UNODC) v novi kampanji, ki nogometno industrijo spodbuja k ozaveščanju o prirejanju izidov tekem na svetovnem nivoju, kampanji "Okrevanje z integriteto".

»UNODC je združil moči s FIFA za podporo prizadevanjem za preprečevanje, odkrivanje, prijavo in sankcioniranje prirejanja izidov tekem in drugih oblik korupcije v športu. V sodelovanju z vladami, športnimi organizacijami in vsemi zainteresiranimi deležniki lahko gradimo na Konvenciji OZN proti korupciji, da se spopademo s prirejanjem izidov tekem in ohranimo šport pošten za vse. «

(Izvršna direktorica UNODC, Ghada Waly).

Na osebni ravni:

- biti seznanjeni s tveganji, povezanimi s prirejanjem izidov tekem;
- spoštovati pravila igre;
- zavedati se svojih pravic in odgovornosti;
- Nikoli se ne postaviti v položaj, da bi lahko bili tarča groženj ali izsiljevanja;
- Prijaviti nekorektne ponudbe

NAJ BO OSEBNO!

VEČ IDEJ

- Pogovorite se o izbiri in posledicah.
- Razpravljajte o pomenu in vrednotah športa.
- Odkrijte etiko in etično odločanje.
- Uvedite preprost, učinkovit etični okvir odločanja.

LITERATURA

(McHale in McCauley, 2008), (Pohlkamp, 2014)

Prirejanje izidov tekem in športne stave v nogometu: empirični dokazi nemške Bundeslige.

https://www.researchgate.net/publication/318000167_Match_Fixing_and_Sports_Betting_in_Football_Empirical_Evidence_from_the_German_Bundesliga

POGLAVJE 3: Etični problem prirejanja izidov tekem

1. Uvod

Etika ima zelo pomembno vlogo na vseh področjih življenja in je enako pomembna v športu. Obstajajo svetovna pravila, ki zagotavljajo pravičnost športnih tekmovalcev, kajti če se pri tem ne upošteva ustrezne etike, se večina športnega čara izgubi. Ko ljudje od gledalcev, ki plačajo vstopnico, do navdušenih privržencev in seveda večine športnikov, ki si prizadevajo tekrovati pošteno in v športnem duhu, dvomijo ali niso prepričani, ali so bile tekme odigrane v poštenem, športnem duhu, bi se lahko počutili izdane in prevarane.

Učni cilji:

- Preučiti, kaj je smisel ali namen športa za različne posameznike.
- Prepoznati različne koncepte v športu, kot so športnost, pravičnost in športni duh.
- Prepoznati razliko med zmago in uspehom v športu.
- Prepoznati, kaj pomeni biti etičen.
- Ugotoviti vrednote in načela, ki so najpogostejše povezana s športom.
- Razumevanje procesa etičnega odločanja.
- Oceniti, zakaj je etično odločanje pomembno za integriteto športa.
- Raziskovanje komponent etičnega okvira odločanja.

DEJSTVA IN PODATKI

Športniki, trenerji in administratorji živijo v zapletenem svetu, kjer se vsak dan se odloča o zdravju, treningu, tekmovalstvu in kako so lahko najboljši v izbranem športu. Privlačnost "hitrih popravkov", "spodbude" ali "bližnjic" do odličnosti, več denarja in nagrad ali večja uspešnost, za nekatere ostaja stalna skušnjava. To je svet, v katerem uspešnost, vrednote, načela in namen trčijo in kjer sprejemanje etičnih odločitev ni vedno enostavno.

Etika je v bistvu sistem moralnega vedenja, ki zagotavlja ohranjanje stopnje integritete ali dobrega značaja - pomaga nam videti in razlikovati pravilno od napačnega in dobro od slabega v športu.

NAJ BO OSEBNO!

Vsak dan se soočamo z odločitvami, ki lahko na nas vplivajo pozitivno ali negativno. V športnem sektorju lahko sprejete odločitve pomagajo ali škodijo vam, vaši uspešnosti, vašemu zdravju, vašemu ugledu in vašim možnostim. Izbira, ki se lahko zdi preprosta, npr. jejte nezdravo hrano ali se odločite za doping, lahko škoduje vam, vaši ekipi in vašemu športu.

Tekmujte čisto: Osebne odgovornosti

<https://www.youtube.com/watch?v=gV5z1LGrbM&feature=youtu.be>

Kaj je po vašem mnenju namen športa?

Ste pomislili, da je "zmaga" morda največji pritisk za igralce v profesionalnem športu?

Tonya Harding, nekdanja ameriška drsalka, je bila po napadu na drsalko Nancy Kerrigan dosmrtno izključena iz športa. Njeno ime je uporabljeno kot glagol, ko govorimo o metaforičnem "oškodovanju" tekmovalca.

https://www.youtube.com/watch?v=l2i_ipQJ3lQ

Cena zlata - športni dokumentarni film o zlati švedski generaciji

https://www.youtube.com/watch?v=0wubrVDua_c

2. Etično odločanje

DEJSTVA IN PODATKI

Etične dileme se pojavijo, ko morate izbirati med dvema možnostima, za kateri menite, da sta pravilni in dobri, ali kadar morate izbrati med dvema možnostima, ki vam sploh nista všeč (ker ni boljše možnosti). Klasične etične dileme vključujejo izbiro med resnico in zvestobo, posameznikom in skupnostjo, kratkoročnimi in dolgoročnimi rezultati ali med pravičnostjo in usmiljenjem.

Etično odločanje je proces, ki vključuje ozaveščanje o "etičnih vsebinah", kot so vrednote, načela in prepričanja o vašem ključnem namenu in razumevanje vaše morale. Gre tudi za nekaj, kar vključuje razmislek, presojo in delovanje. Za sprejemanje dobrih etičnih odločitev je potrebna naučena občutljivost za etična vprašanja in izdelana metoda za preoblikovanje vaših odločitev.

Etični okvir odločanja je preprost, praktičen okvir, ki ga lahko uporabimo kot vodilo pri odločanju o etičnih dilemah glede načina, kako doseči "zmago":

(<https://www.playbytherules.net.au/got-an-issue/integrity-in-sport/what-can-you-do/ethical-decision-making>)

Razdelimo ga lahko na 4 dele:

1. Vprašajte se, v čem je dilema, IN SE SEZNANITE Z DEJSTVI.
2. Razmislite o najpomembnejših stvareh, ki jih morate PREPOZNATI V SEBI.
3. Čas je, da presodite svoje možnosti in SE ODLOČITE.
4. ZAVEŽITE SE UKREPANJU

NAJ BO OSEBNO!

Svet športa je zapleten. Včasih etika in vrednote trčijo z uspešnostjo, kar otežuje izbiro med pravim ali napačnim.

Ali prepoznate katerega od teh izgovorov in zmot?

"Nisem imel izbire"

"Bila je samo napaka"

"Nihče se ne drži tega pravila"

"Vsi to počnejo"

"V to me je prisilil trener"

Kaj torej lahko storite, ko se pojavi dilema?

Najprej se zavedajte, da imajo vse odločitve posledice, negativne ali pozitivne.

Nato lahko uporabite Etični okvir odločanja za vodenje vaše odločitve.

3. Etična vprašanja v športu

DEJSTVA IN PODATKI

Šport spodbuja globoko zakoreninjena nagnenja ljudi k tekmovanju in uspehu. A težave v športu se lahko pojavijo, ko igralci, trenerji ali menedžerji **bolj cenijo zmago kot pa pot do zmage**.

Dva pogosto navedena razloga za neetično vedenje sta:

- Želja po pridobitvi prednosti
- Strah pred tekmovanjem v slabšem položaju

Etična vprašanja v športu vplivajo na športnike, trenerje, menedžerje in administratorje. Situacija, ki bi lahko preizkusila zavezanost športnikov k etičnemu vedenju, je preprost dostop do zdravil, ki povečujejo učinkovitost (PED) in verjamejo, da "to počnejo vsi". Tako bi lahko mislili, da se postavljajo v slabši položaj, ker ne uporabljajo PED.

Doping, nezakonita taktika, ki se uporablja že vse od prvotnih olimpijskih iger v Grčiji, predstavlja resno zdravstveno tveganje za profesionalne športnike, ki svoje telo že tako ali tako potiskajo do najvišjih meja telesne zmogljivosti.

<https://edition.cnn.com/videos/tv/2015/08/21/history-of-doping-in-sport.cnn/video/playlists/the-wild-world-of-sports/>

Etična vprašanja zahtevajo konceptualno jasnost glede vprašanj in jasn pristop vseh: trenerjev, športnikov, pa tudi glavnih akterjev in zainteresiranih deležnikov zunaj organizacij. Takšni deležniki vključujejo nacionalne zveze, lige, klube in mednarodne športne organizacije, kot so FIFA, UEFA itd., da bi razvili ustrezno kulturo za reševanje etičnih izzivov športa.

NAJ BO OSEBNO!

Zapletene dileme

"Kaj naj naredim?"

A) Na nogometni tekmi sodnik ne vidi napake: igralec **nenamerno** odbije nogometno žogo z roko in drugi ekipi prepreči zadetek. Imate priložnost, da na enak način krivico "popravite".

Ali to naredite?

Če ste se odločili, da **namerno** uporabite svojo roko za odbijanje žoge, ali ste tudi vi krivi?

B) Mladi športnik, ki ga poznate, jemlje nedovoljene dodatke, ker jih »vsi drugi uporabljajo! Ne morejo biti škodljivi! "

Kaj mislite? Ali se lahko mladi športnik, ki nima dostopa do ekipnega zdravnika, odloči, katere dodatke je varno jemati?

Nato si oglejte: Prehrana in dodatki v športu

<https://www.youtube.com/watch?v=WTN7JX93RsQ>

Preberite: "Zgodbe športnikov: s svojimi besedami"

Brian Kelly, nekdanji elitni kolesar, ki je doktoriral iz biokemije, pripoveduje o svojem vzponu v športu, kjer se je soočal z vedno večjimi pritiski za uporabo PED. Ker tega ni hotel storiti, ko je videl posledice jemanja PED pri sotekmovalcu, je bil prisiljen opustiti svoje otroške sanje, zapustiti tekmovalno kolesarjenje in namesto tega nadaljevati kariero raziskovalca, da bi izboljšal tehnike odkrivanja nedovoljenih snovi, ki izboljšujejo učinkovitost in celičnih sprememb, ki se lahko pojavljajo v športu.

<http://www.antidopingresearch.org/athletes-stories-in-their-own-words-2/>

4. Krepitev etičnih veščin odločanja mladih športnikov

DEJSTVA IN PODATKI

Poučevanje mladih športnikov, KAKO se odločiti, je učinkovitejše od poučevanja, KAJ se odločiti.

6 korakov za opolnomočenje mladih športnikov z učinkovitimi veščinami odločanja:

- koristen okvir;
- jasne vrednote;
- kreativne alternative;
- koristne informacije;
- razumno sklepanje;
- odločitev, da bomo izpeljali do konca.

Koristne prakse:

POJASNITE ODLOČITVE, KI JIH STE SPREJELI: Delitev osebne zgodbe, povezane s sprejemanjem odločitev, vam lahko pomaga zgraditi zaupanje vaše ekipe, postati bolj dostopen in vam omogočiti, da z njimi analizirate postopek odločanja.

ŠTUDIJE PRIMEROV IZ ŠPORTA: Uporaba študij primerov športnikov, ki so se v preteklosti slabo odločili, je odlična priložnost za analizo stanja, razmišljanja in izida resnične odločitve z resničnimi posledicami.

INTERAKTIVNE AKTIVNOSTI IGRANJA VLOG: Sodelovanje vaše ekipe v simuliranih scenarijih odločanja jim omogoča, da v realnem času kritično razmišljajo in vadijo elemente sprejemanja dobrih odločitev.

SKUPINSKI PROJEKTI: Razdelite ekipo v manjše skupine in jim dajte športni izziv, da vadijo svoje spretnosti odločanja ter se seznanijo z vrednotami in logiko svojih soigralcev.

VIZUALIZACIJA: Za vajo povabite športnike, da si postavijo cilj in skupaj razišče, katere odločitve bi morali sprejeti, da ga dosežejo. Bi bili ponosni na sprejete odločitve, ki bi jih pripeljale do cilja?

<https://truesport.org/decision-making/strengthen-athletes-decision-making-skills/>

NAJ BO OSEBNO!

Ne pozabite! Etično vedenje v športu vključuje:

- varovanje zdravja športnikov;
- upoštevanje pravil;
- spoštovanje nasprotnikov;
- izkazovanje samokontrole ob frustraciji ali porazu;
- prevzemanje odgovornosti za napake in ne prelaganje krivde na druge;
- Ne poskušati pridobiti nepoštenih prednosti.

POGLAVJE 4: Pomen integritete v športu

1. Uvod

KAJ JE INTEGRITETA

"Integriteta pomeni ravnati pravilno, tudi kadar nihče ne gleda," (C. Lewis). Integriteta je najbolj temeljna vrednota športa. Brez integritete je tekmovanje brez pomena. (ICSS 2014). Grožnje integriteti športa so tiste, ki vplivajo na pošten šport, na primer doping in prirejanje rezultatov tekem, pa tudi tiste, ki vplivajo na pozitivne izkušnje ljudi v športu, kot so zloraba, diskriminacija in nadlegovanje. Torej, vsakdo ima svojo vlogo, tako organizacije kot posamezniki, pri ohranjanju športne integritete.

Učni cilji:

- Ozaveščati o pomenu integritete v športu.
- Zagotoviti potrebna orodja za razumevanje pravnih vidikov, povezanih z integriteto v športu.
- Zagotoviti jasen pregled stanja v različnih državah.

DEJSTVA IN PODATKI

Kaj pomeni integriteta v športu?

V smernicah za leto 2020 (Svet Evrope) športna integriteta velja za večplastno vprašanje, ki je neločljivo povezano z vprašanjem etike v športu in je ključni pogoj nastopa za skoraj vsakega športnika.

Kdo je odgovoren za ohranjanje integritete v športu?

Vse vpletene strani! V dobi bojevitega športnega tekmovanja je za doseganje integritete v športu potrebno sodelovanje **mednarodne oblasti, športnih organov, športnikov.**

Le skupaj lahko določijo potrebne stroge standarde in naložijo stroge sankcije posameznikom in odgovornim organom upravljanja.

NAJ BO OSEBNO!

Oglejmo si naslednji primer, ko je bila kršena integriteta, da dobimo jasno predstavo o tem, kaj pomeni integriteta:

Lance Armstrong

Januarja 2013 je sedemkratni zmagovalec kolesarske dirke Tour-de-France priznal, da je pri vsaki od teh zmag uporabljal poživila, kar je prej leta zanikal.

Ameriška kolesarska ekipa US Postal Service Pro-cycling team, katere najpomembnejši član je bil Armstrong, je razglasila, da je vodila najbolj izpopolnjen, strokoven in uspešen dopinški program, kakršnega šport do tedaj še ni videl, USADA (2012), s čemer so želeli poudariti, da so naredili vse, da bi ohranili integriteto športa. Armstrongu so očitali, da nima osebne integritete.

Kakšno je vaše mnenje? Čigava naloga je braniti športno integriteto?

Je Armstrong okrnil lastno integriteto ali tudi integriteto športa?

<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/17511321.2016.1140223>

Celotno zgodbo si lahko gledate tukaj:

<https://www.youtube.com/watch?v=QNP7CeVc3c4>

2. Kako lahko vzdržujemo integriteto v športu?

DEJSTVA IN PODATKI

Kako lahko športne organizacije ohranijo integriteto v športu?

- skupne vrednote in pozitivna kultura;
- zavzeto in močno vodstvo;
- razumevanje in spoštovanje zakonov;
- trdni kodeksi ravnanja in politike, povezane z integriteto;
- stalno izobraževanje in usposabljanje za vse člane, udeležence in osebje / prostovoljce;
- sprotno komuniciranje z vsemi člani;
- Posamezniki (udeleženci, skrbniki, trenerji, menedžerji, prostovoljci, gledalci itd.).

Kako lahko ohranjajo integriteto v športu tisti, ki se ukvarjajo s športom:

- močne osebne vrednote in etično odločanje;
- razumevanje in spoštovanje zakonov;
- upoštevanje politik in kodeksov svojih športnih organizacij;
(<https://www.sport.nsw.gov.au/clubs/ryc/integrity>).

NAJ BO OSEBNO!

Integriteta vključuje vrsto stvari, ki na koncu določajo, kako pričakujemo, da bodo ljudje delovali v družbi:

- Kako pošteni so ljudje?
- Imajo dober "moralni kompas"?
- So vredni zaupanja?
- Ali kažejo dobro športno osebnost?

Kaj lahko narediš? IZOBRAZI SE

Spoznajte vrednote in etiko

<https://youtu.be/K4mhtXPVAIO>

Izobraževanje o vrednotah preko športa, UNESCO

Kakšna je vloga etike v vsakdanjem življenju?

<https://www.youtube.com/watch?v=zPsoFhUDLuU>

Naučite se sprejeti etične odločitve

<https://www.youtube.com/watch?v=n0uwTBrgqxl>

ali

<https://www.playbytherules.net.au/got-an-issue/integrity-in-sport/what-can-you-do/ethical-decision-making>

Spoznajte Svetovni protidopinški zakonik (Code), ki vključuje protidopinške politike, pravila in predpise po vsem svetu.

<https://www.wada-ama.org/en/resources/the-code/world-anti-doping-code>

Seznam prepovedanih substanc:

<https://www.wada-ama.org/en/content/what-is-prohibited>

Rešitev: Igrajte po pravilih

3. EU in nacionalna zakonodaja in politike

DEJSTVA IN PODATKI

Leta 2020 je Svet Evrope z Razširjenim delnim sporazumom o športu (EPAS) pripravil smernice o integriteti v športu, izjemno usmerjeno orodje – Smernice o integriteti v športu - the [Guidelines on Sport Integrity](#).

Vključuje pet ključnih področij politike:

1. Ohranjanje pravic, varnosti in zaščite športnikov, gledalcev, delavcev in drugih vpletenih skupin.
2. Preprečevanje in obravnavanje nadlegovanja in zlorabe v športu.
3. Spodbujanje dobrega upravljanja športnih organizacij.
4. Krepitev ukrepov proti manipulaciji s športnimi tekmovanji.
5. Zagotoviti ustrezen okvir protidopinške politike, njeno izvajanje in učinkovite ukrepe za spoštovanje le-teh.

BOLGARIJA

V Kazenskem zakoniku Republike Bolgarije so jasno opredeljeni "prirejanje tekem" ter preprečevanje in boj proti dopingu. Evropska konvencija o integriranem pristopu k varnosti in poslovnemu pristopu na nogometnih tekmah in drugih športnih prireditvah je bila podpisana leta 2016.

ITALIJA

Država ima politiko "ničelne tolerance" v skladu z disciplinskimi predpisi UEFA. Poleg tega je Italija ratificirala Konvencijo Sveta Evrope o Manipulaciji s športnimi tekmovanji.

TURČIJA

Prirejanje izidov tekem je v Turčiji sprejeto kot kaznivo dejanje po zakonu o preprečevanju nasilja in nepravilnosti v športu od leta 2011.

GRČIJA

Grčija je podpisala Evropsko konvencijo o manipulaciji s športom, od leta 2014 obstaja tudi delna zaščita žvižgačev. Nacionalni zakoni obstajajo tudi proti sumljivemu igranju iger na srečo in za korupcijo - podkupovanje - ponudbe za prirejanje rezultata tekme.

SLOVENIJA

V Sloveniji se prirejanje tekem šteje za goljufijo in je posebej opredeljeno v Kazenskem zakoniku Republike Slovenije.

4. Evropske in mednarodne agencije za športno integriteto

EVROPSKE IN MEDNARODNE AGENCIJE

Svet Evrope - razširjeni delni sporazuma o športu (EPAS) zagotavlja platformo za medvladno športno sodelovanje med javnimi organi držav članic. Spodbuja tudi dialog med javnimi organi, športnimi zvezami in nevladnimi organizacijami. To prispeva k boljšemu upravljanju, s ciljem narediti šport bolj etičen, bolj vključujoč in varnejši.

MEDNARODNI OLIMPIJSKI KOMITE (IOC) spodbuja integriteto športnih organizacij in ščiti 'čiste' športnike. Boj proti dopingu in kakršnim koli drugim oblikam goljufanja v športu na eni strani ter krepitev etike z izboljšanjem preglednosti, dobrega upravljanja in odgovornosti športnih organizacij na drugi, sta glavni prednostni nalogi IOC.

Namen Svetovne protidopinške agencije (WADA) je zagotoviti usklajenost protidopinških politik in predpisov znotraj športnih organizacij in vlad po vsem svetu.

Organizacija Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo (UNESCO), kot vodilna agencija Združenih narodov za šport in telesno vzgojo obvešča, usmerja in podpira sprejemanje politik in odločanja v športu s poudarkom na integriteti v športu z 'Mednarodno listino o telesni vzgoji, Dejavnost in šport' - na pravicah temelječe univerzalno načelo, kot so enakost spolov, vključenost, varnost, celovitost in trajnost ter 'Mednarodna konvencija proti dopingu v športu' - mejnik na področju športne etike in upravljanja.

MEDNARODNO PARTNERSTVO PROTI KORUPCIJI V ŠPORTU (IPACS) je platforma z več deležniki, katere namen je združiti mednarodne športne organizacije, vlade, medvladne organizacije in druge ustrezne zainteresirane deležnike za krepitev in podporo prizadevanjem za odpravo korupcije in spodbujanje kulture dobrega upravljanja v športu in okoli njega.

POGLAVJE 5: Različni pogledi na vprašanje preglednosti in posledic prirejanja izidov tekem.

1. UVOD

V uvodu tega priročnika je bilo omenjeno, da *"Integriteta pomeni ravnati pravilno, tudi kadar nihče ne gleda"*, (C. Lewis). Toda ljudje gledajo: kolegi športniki, trenerji, uradniki ekip, lastniki ekip, menedžerji, športni funkcionarji in seveda gledalci, navijači.

Ali lahko tvegamo, da bomo izgubili zaupanje ljudi v šport? V prejšnjih poglavjih je bil poudarek bolj na igralcih, športnikih. V tem poglavju bo poudarek na gledalcih in navijačih ter na tem, kako lahko težave z integriteto vplivajo nanje.

Učni cilji:

- Pridobiti znanje in nove izkušnje o dobrem upravljanju v športu v različnih pogledih;
- Opremiti mlade športnike z veščinami in znanjem o preglednosti in posledicah dogovarjanja tekem v športnem sektorju;
- Ozavestiti mlade športnike o njihovi vlogi v športu, tudi kot ljubitelji športa.

DEJSTVA IN PODATKI

V zadnjih letih postaja ohranjanje integritete športa vse bolj zapleten izziv in mnogi športi se srečujejo s pojavom prirejanja izidov tekem.

Dogovarjanje tekem je preganjano, ker ima lahko več škodljivih posledic, ne samo za športnike: škoduje nepredvidljivosti športnih rezultatov, kar pa ogroža priljubljenost športa. Če odstranimo nepredvidljivost tekmovanja, lahko oškodujemo celoten šport.

Posledica je lahko tudi manjše zanimanje javnosti za šport, sponzorji nočejo povezati svoje podobe s športom, mediji mu obračajo hrbet in klubi propadajo zaradi pomanjkanja sredstev.

NAJ BO OSEBNO!

"Ko se razkrije športni škandal, to ne škodi le integriteti vpletenih ljudi, ampak tudi integriteti športa."

Kakšno je vaše mnenje?

"Škandal FIFA - katastrofa za sponzorje"

<https://www.bbc.com/news/business-32912445>

Ideja sponzorstva je prenesti pozitivna čustva, ki jih navijači čutijo do športa, v korist lastniške znamke. Leta 2015 so številni sponzorji - Coca-Cola, Kia, Adidas in Visa - izrazili zaskrbljenost zaradi dogajanja v FIFA-i in nogometu ter opozorili, da bodo, če pristojni ne bodo takoj poskrbeli za spremembe, ponovno razmislili o sponzorstvu.

Sony se je odločil, da leta 2014 pogodbe ne bo podaljšal, čeprav je bil partner FIFA od leta 2007, potem ko je leta 2005 podpisal pogodbo v vrednosti 38 milijonov USD letno.

Oglejte si časovni razpored korupcijskega škandala FIFA:

<https://www.youtube.com/watch?v=Ueac6l4XPE0>

2. Vrste navijačev / podpornikov in vprašanja integritete

DEJSTVA IN PODATKI

Navijači so življenjska sila športa - ekonomsko, kulturno in socialno. Bolj kot katera koli druga kategorija zainteresiranih deležnikov se odločajo za vse življenje in v šport vlagajo (ekonomsko in čustveno).

»Kot navijači imamo ljubezensko razmerje z nogometom. Ko naše ekipe zmagajo, smo navdušeni, ko izgubijo, smo uničeni. Toda ko rezultatov - bodisi iger bodisi pravic za gostovanje prireditelj, volitev itd. - ne vodi poštena konkurenca, temveč korupcija, se počutimo izdane, "je dejal Cobus de Swardt, generalni direktor organizacije Transparency International.

Glede integritete je pomembno razumeti različne vrste podpornikov in njihova dejanja:

Gledalci: zavzetost navijačev je povezana z gledanjem športnih dogodkov; šport jih zanima in zabava.

Navijači: podpora navijačev je brezpogojna, dolgotrajno osebno in čustveno vlagajo v ekipo, s strastjo in navdušenjem so povezani z barvami ekipe, njeno himno, logom itd.

Fanatiki: identiteta navijača je skoraj v središču lastne identitete; ekipo podpirajo in ji sledijo slepo in brezpogojno.

Huligani: biti navijač je njihova glavna oblika samoidentifikacije in se namerno vključujejo v moteče in nasilno vedenje pred, med in po športnih prireditvah. Huligani so večinoma mladi moški, ki se spopadajo z nasilnim vedenjem, zlasti kot del skupine ali tolpe.

NAJ BO OSEBNO!

Brez navijačev je šport za zaprtimi vrati oslABLJENA različica samega sebe: prednosti domačega terena praktično ni, saj ni navijačev, ki bi podpirali domačo ekipo.

Zakaj smo navijači?

<https://www.youtube.com/watch?v=iNJT5W09XeQ>

Zvestoba navijačev vključuje njihovo predanost in zavzetost. Zaupanje v ekipo / športnika lahko poveča zvestobo navijačev. Kako lahko negativna podoba ekipe, zaradi npr. prirejanja izida tekem, vpliva na zvestobo navijačev?

V raziskavi iz leta 2017, ki je bila predstavljena v Guardianu, je bilo objavljeno, da splošna javnost izgublja zaupanje v športe, povezane s škandali:

- Navijači v Veliki Britaniji najmanj zaupajo v nogomet
- 74% vprašanih pravi, da šport postavlja zaslužek pred zagotavljanje zabave,

<https://www.theguardian.com/sport/2017/jul/05/public-faith-sport-low-corruption-doping-sacndals-survey>

Kako se po vašem mnenju različne vrste podpornikov športa odzivajo na fair-play (pošteno igro)?

Zakaj imajo po vašem mnenju nekateri športi "tolpe", drugi pa "navijače"?

<https://www.slideserve.com/suki/3-3-hooliganism-in-sport>

Kako lahko prisotnost navijačev zagotovi športno integriteto?

Prazne arene predstavljajo posebna vprašanja o bistveni ideji športne integritete. Čeprav lahko televizija razkrije znake upadajočega napora igralcev ali njihove brezbržnosti do izida tekme, pa s tribune ne more prenašati spodbudnih vzklikov ali neodobravanja. In to so zvoki, zaradi katerih športniki in ostali športni akterji ostanejo zvesti svoji javnosti. Navsezadnje jih oboževalci od blizu in glasno opomnijo, komu dolgujejo zvestobo.

3. Pomen preglednosti v športu

DEJSTVA IN PODATKI

Preglednost = jasnost postopkov in odločanja, zlasti pri dodeljevanju sredstev.

Organizacije, ki skrbijo za javno dobro (kot je šport), imajo posebno obveznost, da ne le delujejo pošteno in dosledno, temveč tudi, da to počnejo jasno in vidno. Tako bi moral biti vpogled v njihovo notranje delovanje v največji možni meri na voljo javnosti.

Da bi dosegli učinkovito, pregledno in stabilno upravljanje mednarodnih športnih organizacij, upravnih teles, tekmovanj in klubov, je vloga navijačev pomembna.

Večina športnih klubov se je začela kot združenje ljudi, danes pa navijači skorajda niso prisotni v izvršnih organih državnih in mednarodnih upravnih teles in lig. Zamenjali so jih bolj komercialni ali korporativni modeli upravljanja in strukture.

Čeprav športni klubi v zasebni lasti načeloma niso bolj dovzetni za korupcijo kot klubi v skupni lasti, pa lahko sodelovanje navijačev pri upravljanju na ravni klubov, nacionalnih in mednarodnih organov upravljanja zagotovi večjo raven nadzora, neodvisnosti, odgovornosti in preglednosti. Poleg tega lahko demokratična zastopanost vseh zainteresiranih deležnikov vodi do boljšega in bolj uravnoteženega sprejemanja odločitev, ki ustvarja okolje, v katerem je manj verjetno prirejanje izidov tekem in uresničitev družbene vrednosti športa (Globalna korupcija Poročilo: Šport).

NAJ BO OSEBNO!

Šport mora ostati zvest ljubezni, ki jo ljudje gojijo do njega.

V nekaterih državah, kot sta Nemčija in Švedska, še vedno deluje model kluba, ki ga vodijo njegovi člani.

V Španiji so bili klubi do začetka devetdesetih let strukturirani kot združenja članov. Leta 1992 so se morali vsi profesionalni nogometni klubi - z izjemo Athletic Club, FC Barcelona, Osasuna CF in Real Madrida iz združenja članov preoblikovati v Športne delniške družbe (Sports Public Limited Companies-SAD).

Kakšno je stanje v vaši državi?

Kako delujejo nogometni klubi v lasti navijačev?

<https://www.youtube.com/watch?v=p-2lPxgtC60>

POGLAVJE 6. Analiza primerov prirejanja izidov tekem

1. Uvod

KAKO IZGLEDA PRIREJANJE IZIDOV TEKEM?

Naslednji primeri iz resničnega življenja predstavljajo preiskave, v katerih naj bi bili določeni elementi ali izidi športne igre vnaprej dogovorjeni, da bi se zaslužilo na trgih športnih stav ali pridobilo druge nezakonite koristi. Prirejanje izidov tekem se lahko zgodi na enega od naslednjih načinov:

- a) namerno določanje rezultata tekmovanja ali dogodka znotraj tekmovanja ali delitev točk v nasprotju z določitvijo neposrednega rezultata;
- b) namerno slabše predstave športnikov;
- c) umik (tankiranje);
- d) namerna napačna uporaba pravil;
- e) motenje igre ali igralnih površin;
- f) Zloraba notranjih informacij.

Učni cilji:

- Zagotoviti konkretne primere, ki prikazujejo najpomembnejše izkušnje v različnih državah;
- Ozaveščati mlade športnike in njihove trenerje o možnih tveganjih;
- Sporočanje glavnih posledic znanih primerov prirejanja tekem.

2.... V Bolgariji

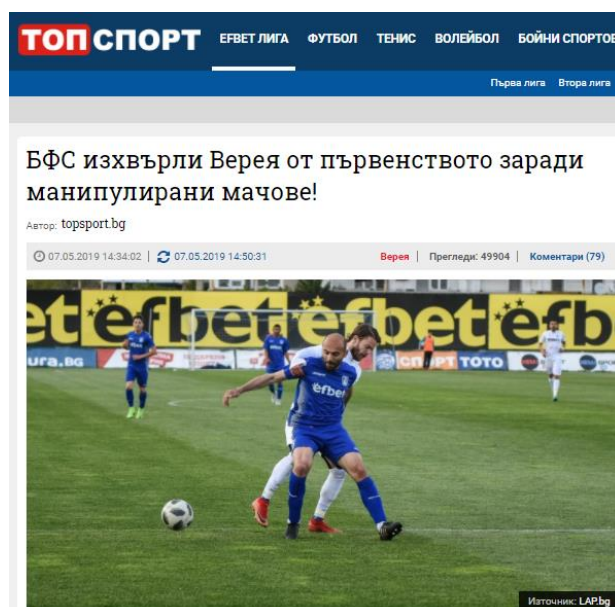
FC Vereya (2019)

Ozadje: Disciplinska komisija Bolgarske nogometne zveze je leta 2019 obtožila FC Vereya (Stara Zagora) zaradi manipulacije z rezultati nogometnih tekem in jih izključila iz prve lige. FC Vereya je nenehno prejemal sporočila in obvestila iz uradov UEFA-e, vendar jih ni upošteval.

Pravne in finančne posledice: po treh sezonah v prvi ligi je bil FC Vereya iz nje izključen. Kaznovan je bil s takojšnjim prestopom iz Prve profesionalne nogometne lige v Drugo profesionalno ligo.

Vpliv na šport: Ugled bolgarskega nogometa in njegovih upravnih organov je dobil resen udarec.

Več o tem lahko izveste tukaj: <https://ghayt.com/bulgaria/bfu-throws-the-teams-elite-for-black-throat/>

3...v Grčiji

MAKIS PSOMIADIS GREECE (2011)

Ozadje: Leta 2011 je bil Makis Psomiadis, lastnik FC Kavala, aretiran zaradi prirejanja tekem in pranja denarja skupaj s štirimi drugimi osebami.

UEFA je bila vpletena tudi v grški škandal s prirejanjem tekem, ki je vključeval več tekem grškega pokala in druge lige.

Nekdanji grški premier Costas Simitis je leta 2003 napovedal boj z manipulacijami športnih iger – odredil je pregled finančnih knjig vsake ekipe, s strani davčnih uradnikov. Tudi minister za kulturo Evangelos Venizelos je omenjal "botre", ki sodelujejo v športu in namignil, da je korupcija tako razširjena, da bi lahko državno profesionalno ligo popolnoma ukinili.

Pravne in finančne posledice: Psomiadis je bil spoznan za krivega podkupovanja in izsiljevanja. Obsojen je bil na 10-letno zaporno kazen. Druge vpletene osebe so bile obtožene podkupovanja, nezakonitih iger na srečo, poneverb, zarote in pranja denarja. Prav tako so bili obsojeni na zapor. Makis Psomiadis je leta 2016 umrl v zaporu.

V poslovnih pisarnah AEK-a so izvedli racijo in zasegli finančne dokumente kluba. Posledično je bilo AEK-u naloženo, da plača več kot 18 milijonov EUR davka ali pa jih čaka izključitev iz grške lige.

Vpliv na šport: Naraslo je razočaranje in dvom navijačev grškega nogometa.

Več o tem lahko izveste tukaj: <https://insidegreece.wordpress.com/2011/09/27/mak-the-knife-that-cuts-deep/#more-940>

4...v Italiji

CALCIOPOLI (2006)

Ozadje: Leta 2006 je italijanska policija v okviru preiskave nogometne agencije GEA World izvedela za morebitno prirejanje 39 tekem, ki vključuje glavne ekipe, kot so Juventus, Milan, Fiorentina, Lazio in Reggina. Med osumljenimi so bili menedžerji ekip in več sodnikov Serie A.

Pravne in finančne posledice: Luciano Moggi je prejel dosmrtno prepoved ukvarjanja z nogometom in obsodbo na pet let in štiri mesece zapora. Kasneje so bile obtožbe začasno umaknjene. Leta 2015 je najvišje italijansko sodišče razsodilo, da je Moggi kriv, vendar je zastaralni rok za pregon kaznivega dejanja potekel. Reggina, predsednik kluba Pasquale Foti, Franco Carraro, nekdanji predsednik italijanske nogometne zveze, Antonio Giraudo, nekdanji generalni direktor Juventusa, so bili vsi oglobljeni s po 30.000 do 100.000 EUR. Poleg tega je moral Juventus leta 2008 plačati 300.000 EUR.

Vpliv na šport: Sodelujoče ekipe (Juventus, Milan, Fiorentina, Lazio Rome, Reggina) so bile kaznovane, odšteli so jim točke v tekoči sezoni, jih izključili iz lige prvakov ali premaknili v nižjo ligo za naslednjo sezono. Poleg tega je sodnik Massimo de Santis dobil prepoved delovanja v nogometu za štiri leta in pol. Vodja sodnikov, Pierluigi Pairetto, je dobil tri leta in pol prepovedi, Moggi in Giraudo pet let, predsednik Lazija Claudio Lotito pa dve leti in pol.

Več o tem lahko izveste tukaj: <https://www.youtube.com/watch?v=qpdIFKO56Ws>

5...v Turčiji

FENERBAHCE (2012)

Ozadje: Turški nogomet je leta 2012 doletela sramota, saj je bilo zaradi obtožb o prirejanju tekem in prejemanju podkupnin pred sodišče privedenih 93 visoko rangiranih uradnikov.

Skupno je bilo 17 tekem Fenerbahčija sumljivega značaja in zato preiskanih. Večina teh obtožb se je nanašala na prirejanje tekem in podkupovanje, sprožilo pa jih je dejstvo, da je kar na 16 od 17 zadnjih tekem Fenerbahčija v sezoni 2010/2011, ta zmagal. Posledično je Fenerbahçe z gol razliko dosegel naslov prvaka pred Trabzonsporjem. Na koncu je bilo dokazano, da je bilo 13 tekem koruptivnega značaja.

Pravne in finančne posledice: Predsednik Fenerbahčija Aziz Yıldırım je bil obsojen zaradi prirejanja šestih tekem in nudenja podkupnin igralcem ali uradnikom kluba.

Sprva je bil leta 2012 Aziz Yıldırım obsojen na 6 let in 3 mesece zapora zaradi organizirane kriminalne združbe in prirejanja tekem v sezoni 2010/2011, oglobljen je bil z 1,3 milijona turških lir in kaznovan s prepovedjo vodenja kluba ter spremljanja tekem.

Predsednik Fenerbahčija je leto dni preživel za zapahi, nato pa bil izpuščen in postopek proti njemu obnovljen.

Vpliv na šport: Fenerbahçe je v naslednji sezoni 2011/2012 izgubil pravico igrati Uefino ligo prvakov.

Več o tem lahko izveste tukaj: <https://www.bbc.com/news/world-europe-18681119#:~:text=The%20president%20of%20one%20of,to%20players%20or%20club%20officials.>

6...v Sloveniji

EUROPOLOVA AKCIJA V SLOVENIJI IN NA HRVAŠKEM (2017)

Ozadje: Leta 2017 je bilo v Sloveniji aretiranih 11 ljudi, vpletenih v športno korupcijo in nezakonite stave, ko je bilo s pomočjo hrvaške policije in Europol razkrito mednarodno kriminalno združenje. Ta preiskava se je začela, ko je slovenska policija ugotovila, da je organizirana kriminalna skupina ustvarila različna spletna mesta kot del spletne platforme za nezakonite stave, ki so jo uporabljali za stave na prirejene športne prireditve, ki so potekale v več evropskih državah.

Pravna in finančna posledica: Kriminalci naj bi bili vpleteni v poskuse nameščanja profesionalnih nogometnih tekem najmanj v Srbiji, Makedoniji in na Češkem. Izvedene so bile aretacije, opravljenih je bilo 13 hišnih preiskav in 15 preiskav vozil na različnih lokacijah po Sloveniji in na Hrvaškem. Med preiskavami je bilo zaseženih 35 računalnikov in IT naprav, 32 mobilnih telefonov, 19 650 EUR gotovine, 38 500 EUR ponarejenih eurobankovcev in dve vozili.

Vpliv na šport: Ta primer je dokazal, da je šport v balkanski regiji okužen s korupcijo, ki uničuje upanje igralcev in tudi navijačev.

Več o tem lahko izveste tukaj: <https://www.europol.europa.eu/newsroom/news/eleven-arrests-in-successful-hit-against-sports-corruption-in-multiple-european-member-states>

ABOUT
EUROPOL

ACTIVITIES &
SERVICES

CRIME AREAS
& TRENDS

PARTNERS &
AGREEMENTS

[HOME](#) > [NEWSROOM](#) > ELEVEN ARRESTS IN SUCCESSFUL HIT AGAINST SPORTS CORRUPTION IN MULTIPLE EUROPEAN MEMBER STATES

ELEVEN ARRESTS IN SUCCESSFUL HIT AGAINST SPORTS CORRUPTION IN MULTIPLE EUROPEAN MEMBER STATES

19 December 2017
Press Release

On 18 December 2017, the National Bureau of Investigations of the Slovenian Police, supported by the Croatian Police and Europol, have dismantled an international crime syndicate involved in sports corruption and illegal betting. The network had created an illegal web-platform in order to convey large bets on major Asian bookmakers. In total, 13 house searches and 15 vehicles searches in different locations in Slovenia and Croatia have been carried out.

The investigation began in March 2017, when the Slovenian police realized that an organized crime group had created different websites as part of an online illegal betting platform used to place bets on manipulated sport events that took place in multiple European countries. The criminals are suspected of being involved in attempts to fix professional football matches in at least Serbia, FYROM and the Czech Republic. The organised criminal group behind these activities has been betting primarily on the Asian market, where they were guaranteed considerable financial gains by knowing the end result of the matches.

POGLAVJE 7. Vloga športnih trenerjev in staršev

1. Uvod

VLOGA TRENERJA

Šport ima moč zagotoviti univerzalni okvir za učenje vrednot in športne etike. Da bi to dosegli, ne samo da bi morali biti športni trenerji obveščeni, usmerjeni in podprti, da bi te temeljne vrednote lahko prenesli na mlade športnike, temveč tudi starši potrebujejo enaka navodila in podporo, ker njihova stališča, prepričanja in vedenje najbolj vplivajo na njihove otroke.

Naslednja poglavja so namenjena podpori trenerjev kot osrednjih dejavnikov v procesu razvoja športa, pri izvajanju njihovega pedagoškega dela pri prenosu etičnih vrednot na mlajše posameznike ter jim pomagati pri približevanju in sodelovanju s starši, da tudi oni nudijo pomoči otrokom pri doseganju njihovih športnih ciljev, hkrati pa jih učiti ceniti in spoštovati pravi športni duh.

Učni cilji:

- Podpirati trenerje pri posredovanju etičnih vrednot mladim športnikom;
- Ugotoviti prednosti vključevanja staršev v šport svojega otroka;
- Ugotoviti, kako lahko starši pozitivno sodelujejo v otrokovem športu;
- Deliti strategije za pomoč staršem pri podpori otrok.

DEJSTVA IN PODATKI

Odnos med trenerjem in mladimi športniki je ključnega pomena. Način, kako trener uči nove veščine, vodi vadbo, daje povratne informacije, prepozna trud in se obnaša do športnikov in njihovih staršev, je bistven za vzpostavitev zdravega okolja. V skladu s **športnim etičnim kodeksom** Sveta Evrope bi morali tisti, ki delajo z mladimi:

- postaviti na prvo mesto zdravje, varnost in dobro počutje otroka ali mladega športnika;
- mladim športnikom zagotoviti športno izkušnjo, ki spodbuja vseživljenjsko zavezanost telesni dejavnosti, povezani z zdravjem;
- zavedati se fizičnih in psiholoških sprememb, ki se pojavijo med zorenjem in kako te vplivajo na športno uspešnost;

NAJ BO OSEBNO!

Obstajajo 3 splošno sprejeti trenerski slogi v športu: avtorski, demokratični in celostni. Vsak slog ima svoje prednosti in slabosti. Za vsakega trenerja bo določitev osebnega trenerskega sloga zahtevala trdno razumevanje lastnih naravnih teženj in na splošno pomeni vključevanje elementov, ki delujejo iz vsakega od treh glavnih trenerskih stilov.

(<https://onlinesportmanagement.ku.edu/community/styles-of-coaching>).

1. Avtorski slog: "Moja pot je edina prava".
2. Demokratični slog: osredotočen na športnika, v okviru, ki ga je začrtal trener.
3. Celosten slog: "srečna ekipa seveda postane uspešna ekipa".

- Ne pričakovati od mladega športnika nekaj, kar ni usklajeno z njegovimi sposobnostmi;
- Užitek športnika postavi kot prednostno nalogo;
- enako se zanimati za manj nadarjene kot za nadarjene ter poudarjati in nagrajevati osebne dosežke in pridobivanja spretnosti;
- spodbujati mlade športnike, naj si sami oblikujejo igre, prevzamejo vlogo trenerja, sodnika itd.; da oblikujejo lastne spodbude in sankcije za pošteno ali nepošteno igro; da prevzamejo osebno odgovornost za svoja dejanja;
- mlademu športniku in njegovi družini zagotoviti informacije, potrebne za ozaveščanje o možnih tveganjih.

- Kateri slog se vam zdi učinkovitejši?
- Katera trenerska filozofija je po vašem mnenju primernejša?

Tukaj lahko ogledate mnenja ostalih trenerjev:

<https://www.athleteassessments.com/coaching-philosophies-from-sports-coaches/>

Odnos trener-športnik: pregled literature:

<https://www.youtube.com/watch?v=A4R0XajcNuU>

Kaj športniki pravijo o svojem odnosu s trenerji:

<https://www.youtube.com/watch?v=R2OjyEud76Y>

2. Vloga trenerjev pri učenju moralnih vrednot v športu

DEJSTVA IN PODATKI

Trenerji igrajo pomembno vlogo pri socializaciji mladih v športu in vplivajo na navade, ki jih oblikujejo, tako v smislu razvoja spretnosti kot moralnega delovanja. Ne glede na to, ali gre za tihe geste, izrecno potrditev ali oblikovanje primerne in neprimerne vedenja, imajo trenerji ključno vlogo pri razvoju moralnih mehanizmov in oblikovanju moralnega okolja, ki vpliva na udeležence v športu.

Športnik je ogledalo trenerja! Torej mora trener mladim športnikom predstavljati zgled in izražati določene vrednote.

Trenerji lahko podpirajo moralni razvoj svojih športnikov s pomočjo treniranja na podlagi vrednot (Values-Based Coaching - VBC). To pomeni, da v ospredje svoje prakse postavljajo etičnost, odličnost (tj. Značaj in miselnost) ter opolnomočenje.

NAJ BO OSEBNO!

Na katerih vrednotah je mogoče delati med treningi in kako jih je mogoče prikazati?

PRIMERI

VREDNOTA: Spoštovanje sebe in drugih

KAZALNIK: Sprejemanje zdravega vedenja in zavračanje škodljivega vedenja.

MOŽNA VAJA: (igra vlog / razprava) Prosite ekipo, naj predlaga dve možnosti, določi posledice za vsako možnost in se odloči za najboljšo izbiro pri vsaki od spodnjih težav:

- Prijatelj vam ponudi nekaj »prehranskega dodatka«, za katerega verjame, da mu pomaga pri uspešnosti.
- Soigralec se norčuje iz igralcev druge ekipe, ker so bili poraženi in želi, da se mu / ji pridružite.

VREDNOTA: Fair play

KAZALNIK: Poštena konkurenca in spoštovanje pravil igre.

MOŽNA VAJA: (igra vlog / razprava) Prosite ekipo, naj predlaga dve možnosti, določi posledice za vsako možnost in se odloči za najboljšo izbiro pri vsaki od spodnjih težav:

- Sodnik vas je kaznoval zaradi napake in dosodil kazenski strel za nasprotno ekipo. Ne razumete zakaj in se z njegovo odločitvijo ne strinjate.
- Na tekmi vaša ekipa izgublja z 2:0, ostaja samo še 15 minut igre. Sodnik, ki napačno presodi situacijo, pokaže na enajstmetrovko za nasprotno ekipo. Veste, da ni šlo za prekršek, ker ste bili vi "žrtev". Kaj naredite?

Ogledate si lahko tudi video, kaj se je zares zgodilo na nogometni tekmi:

<https://www.youtube.com/watch?v=6TPjx1DMaEw&t=13s>

3. Vloga staršev pri spodbujanju moralnih vrednot v športu

DEJSTVA IN PODATKI

Družinsko okolje posameznika predstavlja edega ključnih vplivov na oblikovanje družbenih in moralnih vedenjskih vzorcev.

ZAKAJ JE VKLJUČEVANJE STARŠEV VŠPORT TAKO POMEMBNO?

Kadar so starši pozitivno vključeni:

- bodo mladi športniki bolj verjetno vzpostavili in ohranili zdrav odnos do športa, ki temelji predvsem na stališčih in vedenju staršev;
- Mladi športniki bodo imeli prijetnejše izkušnje, če jih bodo lahko delili s starši;
- Mladi športniki se morajo na nekoga obrniti, kadar se soočajo z izzivi ali razočaranji - in običajno so to njihovi starši;
- Starši lahko zagotovijo, da ima njihov otrok varne in pozitivne izkušnje, kadar sodelujejo s trenerjem.

NAJ BO OSEBNO!

Starše povabite k spodbujanju moralnih vrednot na naslednje načine:

- naučite svoje otroke, da spoštujejo nasprotnike in sebe, da cenijo razvoj spretnosti nad zmago, ter da dostojno zmagujejo in izgubljajo;
- Zagotovite ključno čustveno podporo svojim otrokom, zlasti pri doživljanju zmag in porazov;
- oblikujte vrednote pri otrocih tako, da jih spodbujate in pohvalite, ne glede na izid njihovega tekmovanja;
- se pogovarjajte z otroki o vrednotah, ki jih promovirajo v njihovem športu / klubu / vadbenem centru;
- Postavite vrednote spoštovanja, osebnega napredka, integritete in enakosti nad zmago. Redno opozarjajte svoje otroke na prioritete;
- Poudarjajte, da gre pri športnem udejstvovanju predvsem za osebnostno rast in razvoj v najboljšo različico sebe;
- Opazujte, kdaj otroci za zmago uporabijo bližnjice ali goljufajo in situacijo izkoristite kot priložnost za učenje. Začnite pogovor o etiki in nevarnostih takšnega početja.

4. Strategije za vključevanje in sodelovanje staršev v športu mladega športnika

DEJSTVA IN PODATKI

Da bi mladim pomagali do pozitivnih izkušenj, bi se morali starši:

- osredotočiti na potrebe mladega športnika;
- obnašati pozitivno - bodite najboljši vzor;
- spodbujati mladega športnika, da se zabava in uživa v športu;
- podpirati mladega športnika, trenerja in klub;
- sodelovati v življenju kluba mladega športnika;
- sodelovati s športom in trenerjem mladega športnika;
- Nadzirati lastna čustva in biti spoštljivi do drugih mladih športnikov, trenerjev in staršev;
- Komunicirati s trenerjem in klubom;
- Pogovarjati se z mladim športnikom in ga poslušati, saj je ključna stalna komunikacija!

Posebne koristi, ki jih imajo trenerji / klubi, če vključijo starše in sodelujejo z njimi na pozitiven in podporen način:

- Starši lahko trenerjem pomagajo, da bolje razumejo mladega športnika;
- Pomagajo lahko pri krepitvi lekcij in idej, ki jih trenerji želijo predati mlademu športniku;
- Starši lahko sporočijo pomisleke zgodaj in na miren način, da lahko trenerji vplivajo na mlade športnike;
- Starši in trenerji lahko skupaj ustvarijo varen prostor za uživanje mladih v športu.

Ključno je torej, da je vpletenost staršev lahko zelo koristna, če obstaja odprta in poštena komunikacija med vsemi, ki sodelujejo v klubu.

Starši se želijo ukvarjati s športom svojega otroka (v večini primerov) in želijo vedeti, da je to dobrodošlo in da ne bo ovira.

NAJ BO OSEBNO!

Če se starš želi vključiti v otrokov šport in mu pomagati, da uživa v sodelovanju in doseganju uspeha, je ključno, da se z njim pogovarja o njegovem športnem udejstvovanju.

https://www.youtube.com/watch?v=g9K5bhefo_0&feature=emb_logo

in

https://www.youtube.com/watch?v=g9K5bhefo_0&feature=emb_logo

Zakaj igramo: Šport življenja: raziskovanje poti od mladinskega do elitnega nivoja štirih ameriških baseball igralcev.

<https://vimeo.com/41808348>

Kako lahko starši pomagajo svojemu otroku pri varnih in prijetnih športnih izkušnjah? Kaj lahko naredijo trenerji?

1) Prosite starše, naj sprejmejo zaobljubo staršev športnikov ('Sports Parents Promise'), da bodo svojemu otroku pomagali do varnih in prijetnih športnih izkušenj. Primer najdete tukaj:

<https://thecpsu.org.uk/parents/sports-parents-promise/>

2) Organizirajte letno kampanjo „Starši v športu“ za ozaveščanje o pomenu vključenosti staršev v mladinski šport. Primer najdete tukaj:

<https://thecpsu.org.uk/upcoming-events/2021-10-04-parents-in-sport-week/>

5. Kaj želijo mladi od staršev v športu

DEJSTVA IN PODATKI

Mladi športniki želijo, da jih starši podpirajo, ne da bi na njih pritiskali, ker lahko to povzroči negativne posledice (npr. goljufanje), da bi izpolnili pričakovanja staršev.

Na tekmovanjih želijo, da njihovi starši:

- zagotavljajo povratne informacije o trudu in odnosu, ne pa o tehničnih ali taktičnih vidikih tekme;
- izkažejo spoštovanje do sodnikov, nasprotnikov, trenerjev, drugih staršev in športnega bontona;
- Zagotovijo praktične nasvete in podporo, na primer hrano za okrevanje;
- Ponudijo spodbudo za celotno ekipo, hkrati pa ohranijo nadzor nad čustvi.

Doma in na treningu:

- razumejo svojega otroka in vlogo športa v njegovem življenju;
- poskušajo izvedeti več o njihovem športu pri drugih trenerjih, starših in na spletu;
- Se pogovarjajo o športu, vendar le takrat, ko otrok želi;
- Se zavedajo, da otroci želijo in potrebujejo drugačne stvari kot starši, zato razpravljajo o otrokovih potrebah;
- Ne pozabijo dati otroku možnosti, da ima parvo otroštvo, saj ni vse v športu!

<https://cronfa.swan.ac.uk/Record/cronfa14906>.

NAJ BO OSEBNO!

Katere so "Zapovedi in prepovedi" za športne starše?

<https://www.youtube.com/watch?v=-rQ9D0l5bOg>

POGLED košarkarskega trenerja o starševstvu:

Uspešen športni starš: tisti, ki podpira, ne da bi bil pretirano vsiljiv. Nekdo, ki je na voljo, ko otrok želi nasvet, vendar jih ne vsiljuje neprestano. Tisti, ki svojemu sinu ali hčerki dovoli, da "odkrije" in določi svoje cilje.

Pogoste napake, ki jih naredijo športni starši: podoživljanje lastnih uspehov ali neuspehov prek svojih otrok. Želijo (ali zahtevajo), da otroci izpolnjujejo ambicije staršev in ne svoje.

Vmešavajo se v navodila trenerja in dajejo lastne trenerske nasvete. Verjamem v stari rek "Jabolko ne pade daleč od drevesa". Težave, s katerimi se srečujemo pri športnikih, so pogosto odraz vedenja staršev. Verjamem tudi, da lahko vpliv staršev vpliva na športnikovo življenje na splošno, ne samo na šport.

Podporni starši bodo na voljo za tolažbo ali pohvalo v zmernih količinah, kadar bo to primerno. Vsiljivi starši so bolj verjetno nezadovoljni zgolj s trdom in pričakujejo več. Vsiljivi starši bolj verjetno posežejo v določen postopek izbire in iščejo načine, kako očitno ali prikrito opozoriti na svojega otroka. Pomembno je, da športnik, trener in starš razpravljajo o težavah ter odkrito in redno komunicirajo.

Dovolj dolgo sem sodeloval in študiral na tem področju, da sem prepričan, da lahko športnik, ki deluje na vrhunski ravni, svoj šport kombinira s študijem in nadomestnimi poklicnimi potmi. Pravzaprav smo ugotovili, da so tisti, ki uspejo v svojem športu, na splošno uspešni tudi pri študiju, (Lindsay Gaze, avstralski košarkarski trener)

<https://wgcoaching.com/parent-role-sport/>

POGLAVJE 8. Predstavitev pričevanja športnikov

1. Uvod

Izobraževalne kampanje se uporabljajo za ozaveščanje o pomembnih vprašanjih in spodbujanje skupin ali posameznikov k iskanju informacij in storitev. Z vsakim pridobljenim znanjem lahko ljudje sčasoma spremenijo odnos in dolgoročno, zlasti kadar se uporabljajo drugi intervencijski programi, spremenijo svoje vedenje.

Posledično so bile izvedene številne pobude za boj proti prirejanju izidov tekem in za zaščito integritete športa. Izvaja se več kampanj športnih organizacij, številni športniki in tudi drugi akterji v športnem svetu, ki so sodelovali pri prirejanju izidov tekem, so z javnostjo delili svoje zgodbe. Vse te pobude so namenjene ozaveščanju o nevarnostih manipulacije s tekmami, postavljanju pozitivnih vzornikov mladim igralcem in izobraževanju o tem, kako prepoznati, se upirati in prijaviti vse poskuse manipulacij s tekmami. Lahko jih uporabimo kot dobre primere za mlade športnike.

Učni cilji:

- Ozaveščati o obstoječih in preteklih kampanjah za spodbujanje integritete v športu;
- sporočanje pomembnosti pravih informacij;
- Zagotoviti konkretne primere za boljše razumevanje pomembnosti boja s pojavom prirejanja izidov tekem.

2. Kampanje proti prirejanju izidov tekem

AVSTRALSKA KAMPANJA PROTI PRIREJANJU IZIDOV TEKEM

Sports Integrity Australia, organizacija, ustanovljena za preprečevanje in reševanje groženj športni integriteti, je ustvarila več kampanj, da bi zagotovila varen in pošten šport:

Poznajte pravila

- Vsako sezono preverite in pridobite najnovejša pravila vašega športa!
- Ne pozabite, da za kršitev teh pravil obstajajo stroge kazni!

https://www.youtube.com/watch?v=BpKQ-7iN6Ss&feature=emb_logo

Bodite varni

- Nikoli, zares nikoli ne stavite na svoj šport!
- Nikoli ne pomagajte in ne spodbujajte drugih, da stavijo na vaš šport!

https://www.youtube.com/watch?v=8egTdjd9vCM&feature=emb_logo

Bodite previdni

- Nikoli ne razpravljajte o pomembnih informacijah z nikomer izven vašega kluba, ekipe ali trenerskega osebja, saj bi te podatke lahko uporabili pri stavah!

https://www.youtube.com/watch?v=qwajuGaxCPE&feature=emb_logo

Bodite čisti

- Vedno igrajte po svojih najboljših močeh!
- Nikoli ne pristanite na prirejanje izida tekme!
- Poiščite zdravljenje v primeru odvisnosti in se izognite nabiranju dolgov!

https://www.youtube.com/watch?v=kXyleyH4_FI&feature=emb_logo

Bodite odprti

Prijavite:

- Če slišite nekaj sumljivega.
- Če kdo pristopi k vam.
- Če vam nekdo ponudi denar ali usluge.
- Če vam kdo grozi.

https://www.youtube.com/watch?v=DIY7B7Ci-Do&feature=emb_logo

FIFA in UNODC združila moči, da bi spodbudila nogometni svet, da se izreče proti prirejanju tekem

FIFA je združila moči z Uradom Združenih narodov za droge in kriminal (UNODC) v novi kampanji, ki nogometno industrijo spodbuja k ozaveščanju o prirejanju svetovnih tekem. Partnerstvo želi, da igralci, trenerji in uradniki o sumljivih dejavnostih ali pristopih poročajo FIFA-inim strokovnjakom za integriteto.

Ko je govoril o novi kampanji, je Gianni Infantino, predsednik FIFA, dejal:

„V teh izrednih časih, ki jih zaznamuje pandemija COVID-19, je bistvenega pomena, da skupaj s partnerji, kot je UNODC, zagotovimo, da imajo igralci, trenerji in uradniki samozavest, da se izrečejo proti prirejanju tekem in drugih vprašanjih integritete.“

Več lahko preberete tukaj: <https://www.fifa.com/who-we-are/news/fifa-and-unodc-join-forces-to-encourage-football-to-speak-out-against-match-fixi>

3. Razmišljanja o prirejanju tekem in integriteti v športu

'KRALJ' PRIREJANJA IZIDOV TEKEM V POGOVORU S CNN

Wilson Raj Perumal, obsojeni singapurski zloglasni namestitelj tekem, je v intervjuju pojasnil, kako je priredil na ducate nogometnih tekem po vsem svetu. Zaradi njegovih dejanj je bilo sankcioniranih več deset igralcev in funkcionarjev, nekateri so prejeli doživiljenjske prepovedi, drugim pa so za več let prepovedali igranje.

"Včasih sem bil na klopi in igralcem govoril, kaj naj storijo, ukazoval trenerju. Tako enostavno je bilo."

"Živel sem svoje fantovske sanje ... Stave so me pritegnile pri približno 19-20 letih."

"Nekako sem se zasvojil in nisem hotel izgubiti ... zato sem začel prirejati lokalne tekme."

"Nogomet ni več šport. Zdaj je bolj kot posel. Ljudje želijo zmagovati in naredili bodo vse, samo da bi dosegli rezultat."

Njegov intervju si lahko ogledate tukaj:
<https://www.youtube.com/watch?v=tt6g1ecRS28>

Moses Swaibu - Razumevanje nevarnosti prirejanja tekem

Nekdanji profesionalni angleški nogometaš Moses Swaibu, rojen leta 1989, ki je bil leta 2015 zaprt zaradi prirejanja tekem, deli svojo zgodbo o nevarnostih prirejanja tekem, o osebnih in poklicnih posledicah, ki so ga doletele.

"Medtem ko sem bil v zaporu in sem govoril z drugimi zaporniki, sem se zavedel, da je to kraj, kjer ne želim biti nikoli, nikoli več," ... "Je skoraj kot najhujša nočna mora, če bi jo kdo lahko imel. Tako sem vedel, če kdaj pridem iz zapora, vse, kar sem naredil, da sem pristal v zaporu ali če sem lahko šel od točke A do točke B in bil zato zaprt v celici, moram zdaj ven in narediti popolnoma nasprotno in razumeti, kaj so vrednote, kaj etika, kaj morala, kaj integriteta. "... V trenutku, ko vas nekdo poskuša prepričati v prirejanje tekem, morate to prijaviti! "

Oglejte si njegov video:

https://www.youtube.com/watch?v=nemRBXN6BDA&feature=emb_logo

Več si lahko preberete tukaj:

<http://stats.washingtonpost.com/ifb/story.asp?i=20201224141738297240608&ref=rec&tm=&src=IFB>

Lou Vincent: njegove napake in korupcija, ki se širi v športu

Lou Vincent, rojen leta 1978, je nekdanji novozelandski igralec kriketa. Leta 2014 je sodeloval pri prirejanju tekem in dobil dosmrtno prepoved igranja. Lou Vincent je podal svoj ekskluzivni intervju o svojih napakah in korupciji, ki se širi v športu:

"Povedati. Izpostaviti resnico. Razkriti stvari, ki sem jih naredil narobe, to je edini način, da začnem popravljati svoje napake," ...

"Prišel je čas, da se zdaj z njimi soočim kot moški in sprejem posledice."

"Popolnoma mogoče je, da lahko ta trenutek izkoristim, da druge prepričam, da ne bodo naredili napak," ...

"Narediti pravo stvar zase, za svojo družino in prijatelje ter za šport, ki ga imajo radi."

Njegov intervju si lahko ogledate tukaj:

<https://www.youtube.com/watch?v=0MS9arEesAI>

Več si lahko preberete tukaj:

<https://www.espn.com/story/lou-vincent-to-check-with-ecb-on-leniency-on-life-bans-1247980>

Danish Kaneria je priznal krivdo po šestih letih zanikanja

Danish Kaneria, rojen leta 1980, je nekdanja pakistanska kriket zvezda. Po obtožbah, da je sodeloval pri prirejanju rezultatov, je dobil dosmrtno prepoved igranja. Potem ko je to šest let zanikal, je priznal svojo vlogo v škandalu v Angliji.

"Moje ime je Danish Kaneria in priznam, da sem kriv za dve obtožbi, ki ju je proti meni uvedel odbor za kriket Anglije in Walesa leta 2012."

"Postal sem dovolj močan, da sem sprejel to odločitev, ker ne moreš živeti življenja z lažmi."

"Največja napaka v mojem življenju ... od srca jo obžalujem," pravi.

"Kriket mi je v življenju dal toliko in želim mu nekaj vrniti ..." Lahko pomagam izobraževati mlade v kriketu in jih naučiti, da če narediš takšno napako, je konec, kot pri meni. "

Njegov intervju si lahko ogledate tukaj:

https://www.youtube.com/watch?v=g_Rbj-l6S-k

Več si lahko preberete tukaj:

<https://www.bbc.com/sport/cricket/45899710>

Karim Hossam: Kako je perspektivni teniški igralec postal prirejevalec tekem

... Kar Karim ni dojel, je, da je kariero pravkar prodal za tisoč dolarjev. "Želel sem igrati velike turnirje, trenirati v ZDA, vendar sem rabil denar," je kasneje dejal Hossam. Posledično je začel podkupovati druge mlade igralce po isti metodi, kot je bila uporabljena pri njem, da bi poskušal lažje zaslužiti in pomagati ne samo svoji karieri, ampak tudi življenju.

O tem si lahko ogledate spodnji video:

<https://www.youtube.com/watch?v=cc2Fo3ggSe4>

Marco Truettini: prirejanje tekem v tenisu

Marco Truettini, argentinski profesionalni teniški igralec pravi, da je prirejanje tekem v tenisu 'javna skrivnost' in je situacija vedno slabša. Je žvižgač, ki so se ga kolegi igralci izogibali zaradi razkritja goljufij.

"To ni samo problem igralcev. Tudi nekatere trenerje bi lahko kaznovali s prepovedjo ukvarjanja s športom. Vključenih je veliko trenerjev. Več kot si mislimo." ... "Ker sem vedel, da je določeno število fantov sodelovalo pri prirejanju tekem, me to tako jezi." ... "Imel sem prijatelje, ki so prišli k meni in me spraševali, zakaj sem počel to, kar sem počel. Velikokrat sem jih hotel udariti po obrazu. Rekel sem: "Ali si neumen, ali kaj? Ker je to nekaj, kar moraš storiti".

Njegov intervju si lahko ogledate tukaj:

https://www.youtube.com/watch?v=IRCEa_Mpagc&list=PLJGNbrmUokPM5KH6wJpP6NbwmwRNMc4e5&index=19

Več si lahko preberete tukaj:

<https://apnews.com/article/553335ae88d14fc89218885587a4305e>

'Sanje o zmagi - pa naj bo to na olimpijskih igrah, na zaključni tekmi ali na lokalni športi prireditvi - niso problem. Sanje nam dajo 'zakaj' in nas zjutraj spravijo iz postelje.

Te sanje nas vodijo naprej, ko naša telesa rečejo 'stop'. Šport bi bil brez pomena če nobeni ekipi ne bi bilo mar, če zmaga ali izgubi. Napetost tekmovalcev, ki želijo biti najboljši, je tisto, kar naredi šport vznemirljiv in smiseln. Trud za zmago in trening za zmago je življenjsko pomemben. Toda prizadevanje za zmago se močno razlikuje od zmage za vsako ceno.'

Izjava avstralskega olimpijskega veslača Kim Brennan, <https://www.smh.com.au/sport/the-spirit-of-sport-20131207-2yydp.html#ixzz3g1H6TzId>

POGLAVJE 9. Čas za razpravo

1. Uvod

Cilj tega poglavja je prispevati h kritičnemu razmišljanju mladih športnikov preko izmenjave znanja in izkušenj. Tudi trenerji se bodo skozi razpravo približali mladim športnikom, razumeli njihove občutke, skrbi, upanja in sanje. Pomagal jim bo globlje razumeti vpliv, ki ga imajo na življenje in odločitve mladih športnikov, ter kako jih bolje podpirati in jim pomagati pri razvoju in opolnomočenju v športnem svetu.

Učni cilji:

- pridobiti globlje znanje o temah in vprašanjih, s katerimi se bodo morali spoprijeti v njihovem športnem okolju, vezano na prirejanje tekem;
- da se sprašujejo o problematikah v športu;
- Opolnomočiti svoja prepričanja in značaj;
- Da bi bolj samozavestno obvladovali situacije, s katerimi se lahko soočijo v povezavi s prirejanjem tekem.

2. Osebna vprašanja

TEME

- Zakaj se ukvarjate s športom?
- Kaj vas motivira in kaj odvrča, ko se ukvarjate s športom?
- Ste izboljšali svojo uspešnost in dosegli svoje cilje? Ste se zato počutili bolj srečni in zadovoljni s sabo?
- Kako se počutite pred velikim naporom? In potem?
- Kako se počutite, ko se odločite premagati težavo ali oviro?

NASVETI

- Mladi športniki bi morali razumeti, da so za športne dosežke zaslužni tudi različne značilnosti in sposobnosti vsakega posameznika.

‘SPOROČILO ZA DOMOV’

- S športom se ukvarjamo, da bi postali boljši in uživali.
- Vsak od nas je lahko učinkovit in uspešen pri postavljanju realnih ciljev, ki jih s trudom in planom lahko dosežemo.

3. Sprejetje socialnih in športnih pravil

TEME

- Kako se počutite, ko vas pri neuspehu (zgrešite žogo ali ne dosežete zadetka) med tekmo drugi športniki obtožijo in kako, ko vas podpirajo, da poskusite znova?
- Kako se počutite, ko vaša ekipa izgubi tekmo in se vam zmagovalna ekipa posmehuje in kako, ko vam zmagovalci podajo roko in se zahvalijo za lepo tekmo? Kako naj se obnašajo zmagovalci? Kako poraženci?
- Kaj vam pomeni Fair play - poštena igra?
- Kako se počutite, če nekateri športniki iz vaše ekipe "goljufajo", da bi zmagali? Ali se počutite enako, če vaša ekipa zmaga brez "goljufanja"?
- Ali je prilagajanje ali kršenje pravil v redu, če vas ne ujamejo?
- Ali menite, da vas sodniki obravnavajo pošteno? Sprejemate sodniške odločitve?
- Ali je normalno, da želite "zmagati za vsako ceno"? Kje so meje?

Pogovorite se: Izjava predsednika IOC Jacquesa Roggeja: „Za prvaka je treba več kot le prečkati ciljno črto. Prvak je več kot le zmagovalec. Prvak je nekdo, ki spoštuje pravila. . . in tekmuje v duhu poštene igre «.

(<http://www.fairplayinternational.org/what-is-fair-play-15>)

NASVETI

- Prosite mlade športnike, naj govorijo o primerih iz vsakdanjega življenja, kjer obstajajo pravila, kakšne so posledice kršitve pravil in kako ta pravila pomagajo.

‘SPOROČILO ZA DOMOV’

- Spoštovati moramo vsa pravila.
- Prava pravila nam pomagajo, da postanemo boljši.
- Ko spoštujemo pravila, pomagamo tudi ljudem okoli nas, da postanejo boljši.
- Najpomembnejše je spoštovanje do tekmecev in soigralcev. Če to pozabiš, si že izgubil.
- V športu morate spoštovati:
 - pravila
 - sodnike
 - vašega nasprotnika
 - vaše ‘partnerje’ (soigralce, trenerje...)

4. Integriteta v športu

TEME

- Kaj je "integriteta v športu"?
- Čigava je odgovornost za ohranjanje integritete športa?
- Kaj je po vašem mnenju glavna stvar, ki danes vpliva na integriteto športa?

NASVETI

- Opišite, zakaj so vedenjska vprašanja, kot so prirejanje tekem, goljufija, podkupovanje, komercializacija s strani gledalcev, trenerjev in igralcev, pomembna tema pri razpravi o integriteti športa.

‘SPOROČILO ZA DOMOV’

- Nepošteno vedenjske prakse spodkopavajo celotno idejo športa in športnosti. Zmanjšujejo zanimanje za igranje in spremljanje športa.

5. Prirejanje izidov tekem

TEME

- Opišite dejanje prirejanja izida tekme.
- Kakšen je obseg prirejanja tekem v svetovnem športu danes?
- Je to ena največjih športnih groženj?
- Ali so zaradi prirejanja tekem ogroženi vsi športi?
- Zakaj nekateri športniki sodelujejo pri prirejanju tekem?
- Katere osebe so bolj dovzetne za prirejanje tekem?
- Kakšne so lahko koristi prirejanja tekme (osebne, športne, finančne in druge)?
- Kakšne so nevarnosti za tiste, ki se ukvarjajo s prirejanjem tekem v športu? Kakšne so posledice?
- Ali ima vaša država nacionalno politiko za zaščito športa in športnikov pred prirejanjem tekem?
- Nekateri trdijo, da "bitke ni mogoče nikoli dobiti". Kakšno je vaše mnenje o tem?

NASVETI

Pomagajte mladim športnikom razumeti, kaj je prirejanje tekem, njegove posledice, kako ga prepoznati in prijaviti.

Pogovorite se o obstoju pojave v športu, da je veliko tekem v naprej prirejenih. Pogovorite se o tem, kako to vpliva na športnikovo dožemanje prirejanja tekem.

Pogovorite se o tem, kako prirejanje tekem krši pravila igre in zakon. Pomagajte mladim športnikom razumeti škodo za šport, ki jo povzroča prirejanje tekem.

Ozaveščajte jih, da so lahko posledice prirejanja tekem osebne, družbene in pravne.

Razpravljajte o dveh oblikah pristopa do športnikov za prirejanje tekem; neposreden in posreden stik ter kako se jih vzpostavi. Pogovorite se o glavnih virih pritiska na športnika, da priredi tekmo (klubski uradniki, trenerji, igralci ekipe). Pogovorite se o tem, kako lahko agenti izvajajo pritisk na športnika. Pogovorite se, da ti agenti v več primerih izkoristijo športnikove ekonomske težave ali zaznane potrebe, npr. bolj razkošen življenjski slog.

Spodbujajte mlade športnike, naj se ne bojijo prijaviti dogodkov, povezanih s prirejanjem tekem. Z njimi se pogovorite o načinih prijave z uporabo različnih vmesnikov / zaupno in anonimno poročanje. (Približno 30 evropskih držav ima namensko nacionalno platformo za prijavo spornih dejanj)

‘SPOROČILO ZA DOMOV’

Prirejanje tekem je koruptivno dejanje in ima resne posledice.

Bodite pametni

- Poznajte pravila o stavah v vašem športu!
- Še naprej se izobražujte!

Bodite varni

- Nikoli ne stavite na svoj šport!
- Nikoli se ne postavljajte v položaj, ki bi vas lahko ogrozili!
- Ne objavljajte informacij o svoji ekipi na družabnih omrežjih.
- Prijavite morebitne nepravilne pristope!

Bodi pošten

- Nikoli ne prirečaj tekme!

6. Etika v športu

TEME

- Kaj je etika v športu?
- Kaj pomeni tekmovati v 'športnem duhu'?
- Kako bi opredelili "uspeh" in "neuspeh" v športu?
- Kako lahko etični standardi vsake osebe vplivajo na njegove odločitve?

Razprava: V zvezi s svojo slavno izjavo: "Zmagati ni vse, je edina stvar", je dejal slavni ameriški trener Vince Lombardi:

»Želim si, da tega ne bi nikoli rekel. Mislim sem na trud. Mislim sem imeti cilj.

Zagotovo nisem mislil, da bi ljudje zatrli človeške vrednote in moralo. Zmaga je čudovita, toda športnost je lekcija, ki jo je treba ohraniti za celo življenje.

<https://www.psychologytoday.com/au/blog/ethics-everyone/201007/winning-isnt-everything>

- Pogovorite se o njegovi izjavi "zmaga za vsako ceno".
- Pogovorite se o 'namenu ali pomenu športa' in razpravljajte o nekaterih temah, kot so: zabava, zmaga, socialne povezave, dobro zdravje, samoizboljšanje itd.
- Prosimo mlade športnike, da navedejo, kaj jih motivira za ukvarjanje s športom. Se skozi čas ali v različnih situacijah to spreminja?

Neobvezno: oglejte si videoposnetek "Zakaj igramo: šport življenja"

<https://vimeo.com/41808348>

NASVETI

- Pomagajte športnikom raziskovati koncepte vrednot in načel ter razloge, zaradi katerih se ukvarjamo s športom, razumeti etiko, prepoznati razliko med športnostjo, pravičnostjo in športnim duhom, uspehom in zmago.
- Določite vrednote in načela.
- Prirejanje tekem obravnavajte kot kršitev morale.
- Pomagajte jim razumeti, kaj je etika?

https://www.youtube.com/watch?v=u399XmkjeXo&feature=emb_logo

4 vrline na področju športa:

- Pravičnost: upoštevajte smernice in pravila.
- Integriteta: ne pridobivajte prednosti pred drugo ekipo ali igralcem z nečim, kar ni del tekme/športa
- Odgovornost: prevzemite odgovornost za svoj nastop in dejanja na terenu - bodite odgovorni za svoja čustva in kako se odzivate - sprejmite svoje napake in se osredotočite na stvari, ki jih je mogoče nadzorovati, kot je vaš nastop.
- Spoštovanje: spoštujte svoje soigralce, nasprotnike, sodnike in uradnike.

'SPOROČILO ZA DOMOV'

- Prirejanje tekem je v nasprotju s športnim duhom.
- Športniki z visoko moralno držo manj verjetno priredijo tekmo.

7. Moč sprejemanja odločitev

TEME

- Ali verjamete, da nekatere etične odločitve, s katerimi se soočamo, spadajo v 'sivo cono'? Ali obstajajo situacije, v katerih je treba pravila prezreti? Pogovorite se o naslednjih primerih:
 - Želite si ogledati svojo najljubšo serijo. Ali si naložite piratsko kopijo?
 - Zavedate se, da je vaš prijatelj na izpitu prepisoval. Ali o tem obvestite svojega učitelja?
 - Mislite, da vas partner vara. Ali iščete po njegovem / njenem mobilnem telefonu?
 - Ugotovili ste, da vaša najljubša znamka oblačil za delo izkorišča poceni otroško silo. Ali še naprej kupujete to blagovno znamko?
- Kdo vpliva na vaše vrednote / načela / prepričanja / moralne kodekse?
- Kdo bi bil vaš zaupni zaveznik, ki bi vam pomagal preizkusiti vašo odločitev?
- Če bi za zmago sprejeli neprimerno odločitev, kaj mislite da bi o vas mislili sledeči:
 - vaš klub
 - vaš trener
 - nasprotna ekipa
 - vaši soigralci
 - vaši navijači

Komu koristi ta odločitev?

NASVETI

- Poudarite način, kako ljudje sprejemajo odločitve.
- Vprašajte mlade športnike, da prepoznajo najpogostejše izgovore za slabo odločitve.
 - On/ona me je prisilil-a k temu.
 - To sem naredil samo enkrat.
 - Vsi drugi to počnejo.
 - Nisem imel izbire.
 - Jaz nisem kriv.
 - To je neumno pravilo.
 - Nihče ni popoln.
 - Nikomur ne škodi.
 - Če tega ne bi storil, bi morda izgubil/-i.
- Pomagajte mladim športnikom razmisliti o lastnih vrednotah, načelih in morali.
 - Kdaj so postali pomembni zanje?
 - Kje so se jih naučili?
 - Ali verjamejo, da so na oblikovanje njihovih vrednot v celoti ali delno vplivali drugi?
 - Ali so se sčasoma spremenile?
 - Ali so bili 'testirani pod pritiskom'?
 - Ali se ujemajo s tem, kako jih vidijo drugi?
 - Ali mislijo, da živijo po svojih vrednotah / načelih / morali?

Pojasnite jim, zakaj je pomembno imeti okvir ali metodo, ki jo uporabljamo pri sprejemanju odločitev.

'SPOROČILO ZA DOMOV'

- Odločitve, ki jih sprejemamo, morajo temeljiti na naših vrednotah in načelih, saj imajo posledice za naš šport in za nas osebno. Določajo nas kot osebo, in način kako živimo.

8. Splošna vprašanja

TEME

PRIMERI ZA MLADE ŠPORTNIKE

- Kdo je športnik, ki ga občudujete?
- Kakšen je bil njegov odnos med njegovo kariero? Katere vrednote po vašem mnenju zastopa?
- Katere lastnosti potrebuje nekdo, da postane dober in spoštovan športnik?

NASVETI

- Ne zavračajte nobene izbire, če je usmerjena na športnikov pozitiven odnos in dobre lastnosti.

'SPOROČILO ZA DOMOV'

- Izbira in vedenje športnika določa, po čem bo poznan v športnem svetu in kako si ga bodo ljudje zapomnili.

Partnerji v projektu:

CODACONS

cre thi dev
creative thinking development

Več o projektu IAM najdete na:

<https://codacons.it/progetto-iam/>

centrostudi@codacons.org